

ВІСНИК THE HERALD

Спілено - політичний місячник

- VISNYK

Свобода народам!
Свобода людині!

ЗМІСТ

„Писанка”	1
Алла Коссовська — У Великодню ніч	2
Я. Стецько — За український дух у Церкві	3
В обороні гуманізму	7
С. Корнич — Огляд світових подій	8
Д-р М. Кушнір — Большевицька філософія	11
В. Давиденко — „Від С. Петлюри до Я. Стецька”	14
Анатоль А. Бедрій — На переломі століть	17
Вол. Гаврилюк — Музейний вечір	19
Богдан Коринт — Засекречена ділянка	22
С. Женецький — Мовна проблема на Пряшівщині	24
Рецензії	26
З життя Відділів	28
С. Наумович — Відповідь „патлатим і бородатим”	30
Документи з того боку	31
Хроніка	32
З підсоветського гумору	34

ОРГАНІЗАЦІЯ
ОБОРОНИ
ЧОТИРЬОХ
СВОВІД
УКРАЇНИ

У ВИДАВНИЦТВІ ООЧСУ МОЖНА НАБУТИ СЛІДУЮЧІ КНИЖКИ:

Е. Маланюк: Illustrissimus Dominus Mazepa — тло і постать, стор. 32	0.50	Л. Полтава: 1709 (роман), стор. 224, ціна: т. о. 2.50 м. о. 2.00	
Е. Маланюк: Малоросійство, стор. 36	0.50	Я. Стецько: 30-те Червня 1941 р., стор. 463, ціна: т. о. 7.00, м. о. 6.00	
Е. Маланюк: До проблеми большевизму, стор. 82	1.00	М. Сосновський: Україна на міжнародній арені 1945-1965, стор. 272	3.50
Е. Маланюк: Нариси з історії нашої культури, сторр. 80	0.50	Ф. Б. Корчмарик: Духові впливи Києва на Москов- щину в добу Гетьманської України, стор. 245	4.00
Е. Маланюк: Остання весна (поезії), стор. 104	1.50	* Коссак-Охримович-Тураш: стор 190, ціна: т. о. 4.00, м. о. 3.00	
Е. Маланюк: Серпень (поезії), стор. 72	2.00	О. Дяків-Горновий: Ідея і чин, стор. 408, т. о. 5.00	
** Історія Русів, стор. 346	3.00	П. Савчук: Гетьман Мазепа	2.00
Д. Донцов: Підстави нашої політики, стор. 210	2.75	П. Савчук: Ідея і любов (драма на 3 дії)	0.50
Д. Донцов: Правда праділів великих, стор. 95	1.00	П. Савчук: Чотирьох з мільйонів (трагедія на 5 дій)	1.00
Д. Донцов: Хрестом і мечем, стор. 319, ціна: т. о. 5.00, м. о.	4.00	П. Савчук: Облога замку (мелодрама на 5 дій) 1.00	
О. Оглоблин: Гетьман Іван Мазепа та його доба, стор. 410	6.00	О. Бабій: Повстанці (поема), стор. 180	2.00
О. Оглоблин: Думки про Хмельниччину	1.00	О. Запорожець: В одвічній боротьбі, стор. 370	2.00
О. Оглоблин: Українсько-московська угода, сторі- нок 100	0.50	Вадим Лесич: Кам'яні луни	1.50
О. Оглоблин: Хмельниччина і українська держав- ність, стор. 24	0.25	Р. Володимир: Палкі серця (поезії), стор. 215	2.50
О. Оглоблин: Думки про сучасну українську істо- ріографію, стор. 87	1.50	Зореслав: З ранніх весен (поезії), стор. 112	2.00
А. Княжинський: На дні СССР, стор. 232	2.75	„ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ” — історичний збірник УСС, 1914-1964, стор. 608, т. о., ...	12.00
У. Самчук: Чого не гоїть вогонь (роман) сторі- нок 288	3.75	В. Гаврилюк: Тінь і мандрівник (поезії), стор. 105	2.00
Ф. Одрач: Щебетун (повість), стор. 294	2.50	М. Кушнір: Край і еміграція, стор. 47	0.75
Т. Ерем: Советський акваріум, стор. 142	0.50	М. Островерха: На закруті, стор. 142	2.00
Л. Старницька-Черняхівська: Іван Мазепа, сторі- нок 154	1.25	М. Островерха: Великий Василіянин, стор. 48	0.50
Л. Старницька-Черняхівська: Останній сніп, сторі- нок 44	0.50	М. Островерха: Гомін здалека, стор. 127	1.50
М. Щербак: Багаття (лірика), стор. 64	0.75	М. Островерха: Близки і темряви (спогад), стор. 208	2.00
М. Щербак: Шлях у вічність, стор. 29	0.25	М. Островерха: Чорнокнижник із Зубрівки, стор. 32	0.50
В. Гришико: Панславізм в советській історіографії і політиці, стор. 37	0.25	М. Островерха: Грозна калини, стор. 132	2.00
В. Кравців: Людина і вояк (сл. п. Р. Шухевича- Чупринки), стор. 31	0.25	М. Островерха: Без докору (міркування на мис- тецькі теми), стор. 154, ...	1.50
РІЧНИКИ ВІСНИКА (тверда оправа)	8.00	М. Чубатий: Княжа Русь-Україна та виникнення трьох східнослов'янських націй	2.50
Е. Ляхович: Перевірка наших позицій, стор. 15	0.25	Хосе Орtega - I - Гассет: Бунт мас	2.00
Е. Ляхович: Форма і зміст українських змагань	2.50		
В. Січинський: Крим (історичний нарис), стор. 31	0.25		
П. Мірчук: З моого дужа печаттю (25-ліття ОУН), стор. 30	0.50		
П. Мірчук: Відродження української ідеї, стор. 63	1.00		
П. Мірчук: Під покров Богородиці (свято УПА), стор. 32	0.25		
П. Мірчук: Українська визвольна справа і україн- ська еміграція	1.00		
П. Мірчук: Українська Повстанська Армія — 1942- 1952, стор. 319	2.00		
П. Мірчук: Українська Державність 1917-1920, стор. 400	5.00		
С. Збаразький: Крути, стор. 104	1.00		
Г. Косинка: Фавст з Поділля, стор. 95	1.00		

АНГЛОМОВНІ ВІДАННЯ

Le Vasseur De Beauplan: A Description of Ukraine	3.00
N. Chirovsky: Old Ukraine, 480 pp.	7.00
N. Chirovsky: The Economic Factor in the Growth of Russia, 178 pp.	3.75
N. Chirovsky: The Ukrainian Economy, 93 pp.	1.50
N. Chirovsky: An Introduction to Russian History, 280 pp.	4.50
L. E. Dobriansky: The Vulnerable Russians, 454 pp.	6.00
I. Mirchuk: Ukraine and its People, 280 pp.	3.00
O. Honcharuk: If war Comes Tomorrow, 63 pp.	1.00
W. Dushnyck: The Ukrainian-Rite Catholic Church at the Ecumenical Council (1962-1965), 191 pp.	3.00

Замовлення висилати на адресу:

V I S N Y K
P. O. Box 304, Cooper Station
New York, N. Y. 10003

ОРГАНІЗУЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ „ВІСНИКА”! ВІРІВНЮЙТЕ ЗАДОВЖЕННЯ!

ВІСНИК

„ПИСАНКА”

У рокові наші свята переносямося думками на Рідні Землі, до наших найдорожчих, живих і мертвих, щоб з ними перебути принаймні декілька хвилин. І часто при тому повертаємося уявою до нашої юності, до незабутніх днів і вражень, чар яких не проминув до сьогодні.

До найкращих спогадів наших молодих літ, безперечно, належать два свята — Різдво і Великдень. Видастися, що Великдень таки мав для нашого духовного розвитку більше значення, як будь-яке інше свято. Великдень — час роздумувань, час душевної застанини: Богочоловік пройшов найтижчі понижения і наруги, перетерпів найкоректіші болі і воскрес, щоб доказати, що правда — бессмертна. В цій містерії на перше місце виступає елемент героїзму і самопожертви, як дорогоці для всього людства.

Нема ж бо достойнішого життя, як життя героя. І то героя, що був ним не лише на побосиці, а й в повсякчасних великих і малих справах. Хто знає, чи повсякденний героїзм не більший від того, в якому важить вогонь, що запалює до великихчинів. Христос не мав жадних вагань на своєму шляху самоносвячення. Він пішов вибраною Ним дорогою аж до її завершення.

Шлях Христа є й нашим шляхом. І на цьому зустрічаємо ми сотні малих і великих дияволів. Їх так багато, що в декого глухнуть сумніви при зустрічі з ними, замовкають внутрішні докори, і вони проходять почече-рез час, втрачаючи ідеї в егоїстичному спокої. Говорив колись сл. п. Степан Бандера: „Ворог розуміє прекрасно, що самим фізичним винищуванням не

зламати йому української революції, українського націоналізму. Тому він докладає всіх зусиль, щоб заатакувати самі джерела й головні внутрішні підпори — вдарити по ідеї і намагатися її знищити”.

Які правдиві і які актуальні слова Провідника ОУН! Сьогодні більше, як будь-коли, слуги червоного диявола розривають наш національний організм, нищать нашу культуру, намагаються нас поділити, накинути нам свої ідеї, а слабших з-посеред нас зробити вислужниками своїх диявольських починів.

Ті з-посеред нас, що уважно стежать за подіями в Україні, знають, який величезний наступ веде Москва на людей міцного духа, на людей, що посміли, використовуючи „цилінри”, піднести ідею відокремлення України від Москви чи бодай домагатися більших прав для так званого УССР в рамках всесоюзної конституції. Цей наступ протягається почерез кордони та океани і на українську еміграцію. Особливо на її авангард у боротьбі з Москвою — український націоналізм і його носіїв. У боротьбі з українським націоналізмом Москва вбиває наших провідників, брудними пашквілями намагається причепити тавро колаборантів провідним націоналістам, підсуває думку, мовляв, усі вони на послугах чужинецьких розвідок. Советська агентура намагається підірвати довір'я українського громадянства до наших провідних людей, зруйнувати нашу матеріальну базу, посіяти серед нас розбрат. І все це разом узяте називається боротьбою проти ідеї. Бо як перестане діяти зорганізована, переднята ідеєю спільнота, замолиться протимосковський фронт і тим самим наша

З СВІТЛИМ ПРАЗНИКОМ ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСІННЯ ВІТАЄМО ІЄРАРХІЮ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ, УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД НА РІДНИХ ЗЕМЛЯХ І В РОЗСІЯННІ, БРАТИВ І СЕСТЕР, ЩО БОРЮТЬСЯ В УКРАЇНІ ЗА ПРАВА СВОГО НАРОДУ НА ВІЛЬНЕ ЖИТТЯ У СВОІЙ ДЕРЖАВІ, ВСІХ ТИХ, ЩО В ІМ'Я ВІЗВОЛЬНИХ ІДЕЙ ПОНЕВІРЯЮТЬСЯ В СОВЕТСЬКИХ ТЮРМАХ І КОНЦТВОВАРАХ, УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДСЬКІ, НАУКОВІ ТА ПОЛІТИЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО СТОЯТЬ НА БЕЗКОМПРОМІСОВО САМОСΤІЙНИЦЬКИХ ПОЗИЦІЯХ, ЧЛЕНІВ ООЧСУ, ЧЛЕНКИНЬ ОЖ ОЧСУ, ВСЕ ЧЛЕНСТВО ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНСЬКОГО ВІЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ!

ГОЛОВНА УПРАВА ООЧСУ
РЕДАКЦІЯ „ВІСНИКА ООЧСУ“

еміграція втратить своє значення. Забувають при цьому московські окупанти, що український творчий націоналізм, поєднаний із вірою в Бога, є непоборною силою, є найстрашнішою загрозою для імпортованої з Москви псевдоідеї побудови „української совєтської держави”.

Перед Організаціями Українського Визвольного Фронту, а зокрема перед членством ООЧСУ в ЗСА стоять великі завдання. І часто приходиться призадумуватись, чи під силу вони нам, чи зуміємо їх виконати з честю. Тому у хвилинах потреби, у хвилинах конечності Головна Управа Організацій Оборони Чотирьох Свобід України звертається до своїх членів і симпатиків, до українського громадянства за підтримкою морального й матеріального. Вже від років увійшла в традицію ЗБІРКА НА ПИСАНКУ ООЧСУ, яка приносить хоч невелику, а все ж таки помічну суму Головній Управі для її політичної роботи, для підсилення наших видавничих спроможностей, які в духовій війні з Москвою мають чи не першорядне значення. Ми не хочемо захвалювати самі себе, не твердимо, що наш журнал „Вісник” загальноподільський, безпартійний тощо. „Вісник” — журнал націоналістичний, він пропагує і захищає націоналістичні ідеї, він рівночасно соборницький і поміщувані в ньому матеріали знаходять відповідний відгук не лише серед нашої еміграції, але й по той бік залізної заслони. „Вісник” — це наш орган, і його треба за всяку ціну вдергати. В пляні Головної Управи ООЧСУ також політичні акції, які у війні з Москвою необхідні.

Головна Управа ООЧСУ рідко-коли звертається до своїх членів і прихильників із закликами. Але цей рік — віймковий рік для Головної Управи ООЧСУ, і таким треба його трактувати при збірці на ПИСАНКУ. Не думаймо, Друзі, що політична праця, вдержання і розвиток журналу „Вісник” це справа тільки Головної Управи ООЧСУ. Це — справа нас усіх, передусім українських націоналістів, членів ООЧСУ, її симпатиків, які розбудовують цю організацію і несуть за неї рівну співвідповідальність. На своїх Конвенціях - З'їздах, Окружних Нарадах Відділів ми плянуємо нашу політику і тільки свою жертвенністю можемо її реалізувати.

Тому цьогорічна „пісанка” хай стане тим джерелом фондів, на які спиратиметься у своїй праці Головна Управа ООЧСУ.

ХРИСТОС ВОСКРЕС! — ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

“VISNYK” — “THE HERALD”

Published by Organization for Defense of Four Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,

New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003

Алла Коссовська

У ВЕЛИКОДНЮ НІЧ

Ніч оксамитна, ніч Великодня,
Над усім світом неба безодня,
Блімають лагідні вогники свіч,
Ніч Великодня, освячена ніч.

Серце тріпоче в глибокім зворушенні,
Всі почуття переміщені, зрушені,
Всі піклування усунено пріч
В ніч Великодню, задуману ніч.

На кладовищі червоні ліампади:
Душі спочилих Воскресінню раді.
Ніч таємнича, ніч Великодня,
Чом ти така називчайна сьогодні?

Може тому, що навколо у темряві
Блімають вогники ніжно-тасмні?
Може тому, що нам душі замучила
Туга за домом, гірка і жагуча?

Ти ж нам навіюєш, ніч таємнича,
Тенлу надію, що нас ще покличе
Наша Батьківщина, наша країна
У час Великодній свого Воскресіння.

Бавнд Брук, 1970.

ЗВЕРНЕННЯ ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

Нав'язуючи до заклику Крайового Комітету в справі вішанування 20-річчя смерті сл. п. ген.-хор. Романа Шухевича-Тараса Чупринки, Видавнича Комісія цього Комітету звертається з проханням надсилати статті, документи, спогади, світлини, мали, а також опубліковані або ще й не друковані літературні твори, звязані з постаттю сл. п. ген.-хор. Шухевича-Чупринки.

Всі ці матеріали, відповідно зредаговані, ввійдуть до Збірника, що його видасть Крайовий Комітет, щоб створити тривкий пам'ятник Романові Шухевичеві-Чупринці як військовикові, революціонерові і державному мужеві.

Розуміючи важу цього завдання, Видавнича Комісія просить не зволікати з надсиланням матеріалів, які по використанні будуть повернені їх власникам. Просимо також надсилати нам літературні твори та списки і світлини тих праць, що стосуються постаті і чину сл. п. ген.-хор. Шухевича-Чупринки — для зладження бібліографії цих видань та списків мистецьких творів з цією тематикою.

Усі матеріали просимо висилати на адресу: Дженнерал Чупринка Комеморатів Комітеті ов Америка, 315 Іст 10 стріт, Нью Йорк, Н. Й., 10009.

Р. Кобринський (—)
голова Видавничої Комісії

Е. Гановський (—)
голова Крайового Комітету

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ ДУХ У ЦЕРКВІ

Редакція „Вісника” одержала текст цього меморіалу, що його вініс чотири роки тому Ярослав Стецько, кол. Голова Українського Державного Правління 1941 року, до Кардинала Тесті, секретаря Східної Конгрегації, але, не зважаючи на двократні пригадки, відповіді не одержав. На цей юридично дуже стисло і незахітано уаргументований документ ані Кардинал Теста, ані його наслідник, Кардинал Фюрстенберг не дали ніякої відповіді.

Меморіал не торкається ні в якому відношенні нашої Православної Церкви, ані її становища до Берестейської унії, але в рамках зобов’язань, що випливають з Берестейської унії, і постанов Вселенського II Ватиканського Собору, з точки зору Католицької Церкви вказує на недотримання цих зобов’язань. Переважаюча більшість українського народу є православного віровизнання, становище нашої Православної Церкви націоналістичним рухом респектується і згаданий меморіал ні в чому не знаєтися, ані не торкається її становища.

Усі ті інституції, які ведуть акцію за Український Католицький Патріархат, знайдуть в цьому меморіалі багато доказів на захист своїх слушних позицій.

Ярослав Стецько, який 20 років тому перший з-поміж українців на чужині підняв справу патріархального завершення наших Церков, ставши Головою Проводу ОУН, спрямував кадри націоналістів на рішучий і дійовий захист українськості і суверенності наших Церков.

Подасмо текст меморіалу з незначними скороченнями.

Редакція.

Його Еміненції Густавові кардиналові Тесті, Священна Конгрегація для Східної Церкви, Ватикан.

Справа: Повсякчасні зобов’язання на основі Берестейської унії з 23 грудня 1595 р. і постанов Вселенського II Ватиканського Собору Католицької Церкви.

Еміненці!

Як голова останнього незалежного українського уряду на українській землі з 1941 р., який зайніціював двофронтову війну проти безбожницького большевизму та нацизму, мав благословення Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького і моральну підтримку нашого теперішнього духовного провідника Митрополита Ісповідника Йосифа кардинала Сліпого, — дозволю собі предложить Вашій Еміненції застереження проти введення означених іновацій в Українській Католицькій Церкві в ЗСА та інших країнах, які суперечать Берестейській унії з Апостольською столицею і декретові Собору про Східні Католицькі Церкви.

Його Святість папа Климентій VIII зобов’язався від імені Апостольської столиці у своїй булі “Magnus Dominus et laudabilis” з 10 січня 1595 р., в своєму “Breve”: “Benedictus sit Pastor ille bonus” з 7 лютого 1596 і у своїй булі з 23 лютого 1596 “Decet Romanum Pontificem”, як також у ним схвалених документах Берестейського синоду українських єпископів того часу, на чолі з митрополитом Київським і Галицьким Михайлом Рогозою, шанувати традиції і обряд Української Греко-Католицької Церкви. Унію заключено на основі устійнень Вселенського Фльорентійського Собору.

Апостольська столиця визнала за українцями всі ті права, вольності і привілеї, якими воно до того часу користувалися, і потвердила їм усі церковні звичаї при подаванні св. Тайн і виконуванні Богослужебних чинностей, які були здавна прийняті на Україні, якщо вони не суперечили б віроісповідному вченню Католицької Церкви.

Від деякого часу, однаке, деякі українські єпископи і деякі священики, зокрема в ЗСА, діють суперечно з тими устійненнями. Практикується введення нового (григоріанського) календаря й інших іновацій в Українській Католицькій Церкві, що наявно суперечить постановам Берестейської унії з 1595-96 рр.; спроби введення неукраїнської мови під час Богослужіння — тобто англійської — порушують § 23 декрету про Східні Католицькі Церкви з 21 листопада 1964, а й в не меншій мірі наявно суперечать домовленням в Берестейській унії.

Дозвольте, Еміненці, заторкнути декількома словами

I. Історично-правне становище Української Католицької Церкви на основі зобов’язуючих обидві сторони договорень:

1) 12 червня 1595 р. відбували українські єпископи у Бересті синод під проводом митрополита Михайла Рогози, і того ж дня виготовили письмо до Папи стосовно умов з’єдинення, в якому підкреслено особливо наступне:

“...siquidem Sanctitas Vestra administratiōnem sacramentorum, ritusque et caeremonias Orientalis Ecclesiae integre, inviolabiliter, atque eo modo quo tempore unionis illis utebamur, nobis

conservare confirmareque pro se et successoribus suis, nihil in hac parte innovaturis umquam dignetur..."

У булі з 10 січня 1595 про "Unio Nationis Ruthenae cum Ecclesia Romana" в § 10 читаємо: ... "atque ad majorem charitatis nostrae erga ipsos significationem omnes sacros ritus, et caeremonias quibus Rutheni Episcopi, et Clerus juxta Sanctorum Patrum Graecorum instituta in Divinis Officiis, et Sacrosanctae Missae Sacrificio, ceterorumque Sacramentorum administratione, aliisve sacris functionibus utuntur, dummodo veritati, et doctrinae Fidei Catholicae non adversentur, et communionem cum Romana Ecclesia non excludant, eisdem Ruthenis Episcopis, et Clero ex Apostolica benignitate permittimus, concedimus, et indulgemus."

У папському "Breve" з 7 лютого 1596 повідомляє папа Климентий VIII митрополита М. Рогозу про те, що він сквалив усі прохання і домагання українців. Своєю булею з 23 лютого 1596 потверджує Папа за Митрополитом всі його передні юрисдикційні права. Він потвердив, що Київський і Галицький Митрополит може від імені Апостольської столиці конфірмувати і наставляти усіх своїх суfragанів-єпископів, якщо тільки вони найменовані на цю гідність. Папа Климентий зовсім не вимагав, щоб Українська Католицька Церква прийняла „Філю-кве” до свого символу віри, уважаючи вистачальним приречення українських єпископів, що вони католицьке вчення про походження Святого Духа від Отця і Сина захищатимуть як зasadу. Король Зигізмунд III видав був 29 травня 1596 року маніфест, в якому заявив: „Єпископи не принесли нічого нового з Риму, нічого, що противилося б Вашому спасінню, як також жадні новизни для вашого церковного обряду. Навпаки, всі Ваші догми і Ваш обряд осталися недоторкненими, згідно з ученням апостолів та соборів і науковою грецьких Святих Отців, яких Ви почитаєте і яких свята Ви урочисто відзначаєте”. (Annales, Eccl. Ruth. p. 227).

Однією із умов противників унії, і яку підкреслив князь Острозький, була та, яка вимагала затримання старого календаря. Вже з цієї одної причини мусили українські єпископи дотрагатися затримання старого календаря. 10 жовтня 1596 видав Берестейський синод синодальне послання з підписами українських єпис-

копів і самого митрополита Михайла Рогози, яким була проголошена унія в усій митрополії.

Там читаємо таке: „... щоб нам зволили при цьому зберігати обряд і церемонії грецько-руської Церкви, не переводили жадних змін у наших церквах і все згідно з традиціями святих грецьких Отців на вічні часи залишили, що нам Святий Отець справді признав і щодо цього прислав привілей і документи”...

Щодо теперішнього правного становища

З документів Берестейської унії ясно видно, що ані поодинокі єпископи, ані священики, ані тим більше громади не мають права переводити будь-які зміни стосовно прав і привілеїв, гарантованих Берестейською унією. Крім цього заведена в ЗСА практика суперечить наявно схваленому Вселенським II Ватиканським собором декретові про Східні Католицькі Церкви (§§ 19, 23, 24, 9, 6, 2).

Будь-які зміни рішень Берестейського синоду з 8-10 жовтня 1596 р. може перевести лише аналогічна інституція Української Греко-Католицької Церкви — тобто синод українських єпископів — і то не тільки з еміграції — під проводом Його Блаженства митрополита Йосифа Сліпого, згідно з § 10 та у згоді з §§ 7 і 9 декрету. З згаданих причин я квестіоную правосильність переведених у ЗСА змін й іновацій, як суперечних з домовленням в Берестейській унії і з постановами Вселенського II Ватиканського Собору. Уважаю дію „поза легальністю”, якщо рішення будь-якої громади чи розпорядження збоку спископа може міняти право і привілей, гарантовані Апостольською столицею у відношенні до всієї Церкви і народу. По думці § 7, уступ 3 і згідно з § 10 декрету про Східні Церкви юрисдикції Верховного архієпископа Йосифа Кардинала Сліпого підлягають також українські греко-католицькі єпископи у ЗСА.

На основі нового правного становища в Українській Греко-Католицькій Церкві і у зв'язку з визнанням інституту Верховного Архієпископа, що його права рівняються правам Патріярха (§ 10), являється легальний статус Української Католицької Церкви в рамках усієї Католицької Церкви подібним до статусу часів Бе-

рестейської унії з 10 жовтня 1596, зглядно від 23 грудня 1595.

Переведені в ЗСА зміни протирічать духові і текстові §§ 19 і 9 декрету про Східні Католицькі Церкви, як теж § 1.

Українські католики уважають правним еквівалентом Берестейського синоду — синод українських католицьких єпископів (і то не тільки еміграційних), під проводом Верховного Архієпископа Йосифа Кардинала Сліпого. Українська Католицька Церква діє не тільки на чужині, але вона є жива і воююча в катакомбах. Роля теж тієї Церкви мусить бути респектована. Ніякий один, два чи три єпископи не мають права вводити змін в нашу Церкву без рішення Синоду українських католицьких єпископів під проводом Верховного Архієпископа. Зміни, вводжувані інакше, є ламанням прав та привileїв, гарантованих Берестейською унією і декретом про Східні Церкви, і є незаконні.

Що більше, наша навчальна Церква, тобто Синод Єпископів, рахувався і мусить рахуватися передусім з волею українського народу, який знаходиться в затяжній боротьбі за Христову Церкву і є противний всякій латинізації чи американізації нашої Церкви. Еміграція є тільки невеликою частиною многомільйонового українського народу, і до волі всього українського народу має прислухатися наша ієпархія, теж католицька.

Щодо фактичного положення

Замішання у різних українських католицьких громадах в ЗСА у зв'язку зі зміною календаря і насильним введенням англійської мови дають причини до найповажніших турбот, зокрема Чікаго, Клівленд...

Подібні помилки минулого мстилися вже...

Українська Католицька Церква у підземеллі в Україні і Українська Автокефальна Православна Церква відзначають свої свята згідно зі старим календарем. У конфесійно мішаних родах пануватиме незгода і розсварення, як теж у чисто католицьких родах, після введення тих іновацій. Одні святкують по-старому, інші по-новому.

Замість поборювати безбожництво, вірні тієї ж самої Церкви і тієї самої конфесії поборюють себе взаємно і озлоблені на ієпархію, як це

є, напр., в Чікаго. Невже латинізація і американізація є для декого важливіша, як поборювання безбожництва?

У ЗСА йдеться практично про одне-однісіньке свято у робочому дні річно, бо поза Різдвом немає в ЗСА іншого церковного свята, яке не припадало б в неділю.

Посвятити один робочий день річно, заплату за нього, Богослужбі, щоб об'єднатися у молитві з нашою воюючою Католицькою Церквою в катакомбах України і з нашими православними братами, з нашою Православною Церквою, яка теж живе і діє в катакомбах України, не означає для українців жадної жертви.

Згадані вгорі зміни наявно послаблюють теж екуменічний рух, бо переважаюча більшість українців є православною, а наша Православна Церква, вірна старовинним традиціям України, святкує за старим календарем. Апостольська столиця закликає постійно до замирення в екуменічному сенсі у той час, коли в однорідних віроісповідних громадах ЗСА ведуть спори прихильники старого і нового календаря. За таких умов знайти наближення і порозуміння з нашою Православною Церквою буде дуже важко. Найперше треба звести в єдине католицьких вірних, які споряють за календар, що є по суті спором за багато глибші справи, бо календар є лише претекстом для латинізації і американізації наших вірних і Церкви.

Причиною тих намагань до змін є не так церковні рації, як американізаційні тенденції календарних реформаторів, інколи з деякими єпископами включно.

Я уважаю своїм обов'язком ствердити, що у минулому Апостольська столиця, змагаючи за многовидність у єдності, не задумувала латинізувати чи підтримувати латинізацію інших обрядів і протидіяти традиціям. Папа Урбан VIII заборонив був своєю булею з 7 лютого 1624 р. змінювати обряд і без окремого, особливого дозволу Апостольської столиці переходити на латинство. Подібну заборону був видав папа Павло 10 грудня 1615 року.

Декрет про Східні Католицькі Церкви Всеєленського II Ватиканського Собору Католицької Церкви йде у цьому напрямку ще далі...

Я квестіоную водночас оцім теж спроби заведення англійської мови у Богослуженні як рідної мови замість української у віроісповідних

громадах ЗСА, бо це аналогічно, як календарна реформа — суперечить відносним постановам декрету (§§ 1, 2, 19 і 24). У § 2 ясно відмічено, що Католицькій Церкві дуже залежить на тому, щоб не порушувати традиційкої кожної поодинокої Помісної Церкви та її обряду і щоб вони осталися незмінними і інтегральними. У §§ 23 і 24 з особливим притиском підкреслюється ця вірність старим східним традиціям, при чому вказується на те, що залишається компетенціям Патріярха з Синодом, згл. Синодові єпископів кожної Помісної Церкви введення рідної мови у Богослуженнях.

У § 19 зазначено виразно, що переложення святкових днів для поодиноких Помісних Церков належить до компетенції відносних Синодів, а не до компетенції поодиноких єпископів, що, очевидно, має пряме відношення до календарної реформи. З цього виходить, що переводжувані в ЗСА і деінде т. зв. реформи є незаконні в обличчі декрету Вселенського Собору Католицької Церкви і Берестейської унії...

Тому, що юрисдикція Верховного Архієпископа Української Греко-Католицької Церкви — Йосифа Кардинала Сліпого — не ввійшла в життя, немає одноцільних відносин у нашій Католицькій Церкві.

Законно оправдані побажання

Предкладаючи Священній Конгрегації для Східних Церков, згл. іншим відносним правним інституціям Апостольської столиці мої застереження щодо переводжуваних в Українській Католицькій Церкві в ЗСА і деінде змін домовлень, уточнених у Берестейській унії, що зобов'язують (і діють як її права і привілеї) Українську Католицьку Церкву і Апостольську столицю, яка рішеннями і домовленнями перебрала теж на себе через папу Климентія VIII недвозначні зобов'язання супроти Української Католицької Церкви і українського народу, а зокрема — нав'язуючи до декрету Вселенського II Ватиканського Собору про Східні Католицькі Церкви, висуваю наступні прохання і побажання:

а) усі видані вже розпорядження будь-яким чинником церковним чи іншим, в ЗСА і деінде, які суперечать домовленням у Берестейській унії, б) усі іновації, введені в ЗСА і деінде, які

суперечні до постанов і духа декрету про Східні Католицькі Церкви Вселенського II Ватиканського Собору, повинні бути Апостольською столицею відклікані і анульовані як незаконні.

При цьому покликалося на § 4 декрету, на основі якого Собор дає право на те, щоб звернутися до Апостольської столиці, яка, як найвищий арбітр, піклується єкуменічним рухом, як також на § 6 декрету, в якому Собор під проводом Його Святості постановив про те, що є зобов'язані повернутися до старих традицій ті, які від них відступили.

Як голова останнього незалежного українського Уряду на українській землі і від імені світських українських католицьких вірних висловлюю прохання, щоб:

а) згідно з §§ 10 і 7 (зокрема уступ 3) міг Верховний Архієпископ Його Блаженство Йосиф Кардинал Сліпий ефективно виконувати свою юрисдикцію з Синодом Українських Католицьких Єпископів та керувати всіма церковними справами Української Католицької Церкви та-кож на чужині і згідно з § 23 декрету мав змогу вирішувати справу богослужебної мови, тому, що вже подекуди переходятять деякі єпископи власним рішенням в деяких церквах на запроваджування англійської мови, хоч вона не є рідною мовою українців;

б) щоб Апостольська столиця створила інституцію Українського Католицького Патріярхату, тим чином оформлюючи Українську Католицьку Церкву монолітно і роблячи теж через те її промінюючим центром у боротьбі проти безбожництва.

Прохаю Вас, Еміненці, прийняти вислови моєї глибокої пошани

Ярослав Стецько

колишній голова

Українського

Державного Правління

1941 р.

ЧИТАЧУ! ЗРОБИ ДАРУНОК ПРИЯТЕЛЕВІ: ПЕРЕДПЛАТИ ДЛЯ НЬОГО „ВІСНИК” — ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ.

В ОБОРОНІ ГУМАНІЗМУ

Комісії ОН підготовляють урочисте відзначення пам'яті В. Леніна, як „великого гуманіста”, щоб показати світові „історичний вплив його ідей в обороні прав людини”. Відзначення плянується в соту річницю народження В. Леніна.

Немає потреби вияснювати, що заплановані урочистості є лише частиною підступної імперської політики большевиків, які марять про світове панування згідно з заповітами Леніна. Засяг задумів далекосяглий. Він є викликом християнській моралі, яка дві тисячі років освітлює історію людства, викликом всьому благородному, що створило людство.

Українці у вільному світі не можуть бути байдужими і промовчати ту большевицьку затію. ОЧСУ в співпраці з Організаціями Українського Визвольного Фронту переводить в Америці проти цього задуму акцію „В обороні гуманізму”, щоб не допустити до здійснення сатанинського пляну Кремлю.

В пляні цієї акції вислання десятків тисяч протестів від українців до генерального секретаря ОН.

Закликаємо всіх українців надіслати свої протести. Одностайно, всі як один, станемо проти диявольських замірів московської політики. Пригадаймо собі, скільки лиха й горя заподіяв В. Ленін і його партія нашій Україні. Листи-протести висилати на адресу:

U Thant, Secretary General
Organization of United Nations,
New York, N. Y. USA.

Подаємо зразок протестаційного листа, який, очевидно, має бути написаний англійською мовою:

До Генерального Секретаря ОН.

З преси я довідався, що Комісії ОН (ЮНЕСКО і Оборони прав людини) плянують у соту річницю В. Леніна відзначити його в усьому світі, як „великого гуманіста”, вказуючи на історичний вплив його „гуманістичних ідей”. Уважаю цей задум нечуваним глумам над поняттям гуманізму, наругою над свободою і потоптанням зasad людської моралі.

В. Ленін в усій своїй політичній діяльності керувався ідеєю диктатури пролетаріату — вла-

ди, не обмеженої ніякими законами і не контролюваної народом. За переконанням В. Леніна і вченням ленінізму диктатура — це війна, в якій усі засоби є добрими, включно з найогиднішими і найжорстокішими, якщо вони допомагають підкорити волю мас волі большевицької партії з її диктатором на чолі.

Учення В. Леніна про диктатуру вдосконалів і завершив Сталін, найпослідовніший ленінець, цим ученим керуються нинішні керівники ССР, тримаючи селянство в колгоспній системі рабства, робітництво в необмеженому визиску державою, в якій всі люди позбавлені найелементарнішої людської свободи. Ленінський спосіб побудови соціалізму в ССР коштував моря крові, гори трупів людей, що загинули від голоду, холоду, розстрілів і в концентраційних таборах.

В роки воєнного комунізму (1917 - 1923) В. Ленін організував ВЧК („Всесоюзная Чрезвычайная Комиссия”), орган большевицької диктатури, що безпощадно розправляється з інакомислячими. В м'ясорубці ВЧК загинули 3.000.000 людей. Одним із принципів революційної стратегії Леніна був лъозунг — громадянської війни, а фактично імперіалістичної війни Росії проти Польщі, проти Фінляндії, Грузії, України, проти прибалтицьких країн, народи яких обороняли свою свободу і незалежність у роках 1917 — 1923. В тій війні загинуло 4.000.000 людей. Така неповна кривава аритметика В. Леніна, якого ОН плянує увічнити як „великого гуманіста”.

За що? За те, що він жорстоко поборував християнство і нищив його мораль, якою дві тисячі років живе людство? Відкидаючи загальнолюдські засади моралі, В. Ленін насаджував т. зв. пролетарську мораль, марячи запалити ввесь світ пожежею революції. Чи цього не знають ті, що задумали глумитись над гуманізмом і свободою? Знають. Готуючи відзначення В. Леніна, вони роблять виклик всьому доброму і благородному, що є в світі. Коли Об'єднані Нації це допустять, вони стануть ганьбою наших часів. Тому протестую проти сатанинських замірів кремлівської дипломатії, яка робить свою брудну політику через систему ОН.

Дата .....

Підпис .....

Адреса .....

С. Корніг

ОГЛЯД СВІТОВИХ ПОДІЙ

Події в З'єднаних Стейтах Америки

18 лютого ц. р. президент Річард Ніксон проголосив другу частину свого звідомлення „Простан Унії” — в справах закордонної політики. В цьому звідомленні Президент заявив, що Америка не висуватиме ніяких нових пропозицій щодо замирення на Близькому Сході, поки Москва не змінить свого становища, і остеріг її, щоб вона не старалася пробувати зайняти на тому терені ворховодницьку позицію.

З черги Президент заявив, що є помітний поступ у „в'єтнамізації” війни у В'єтнамі і потвердив, що тривкий мир у тій країні залежатиме від відношення до тієї справи московських комуністів.

Президент призвав, що відносини між ЗСА і Москвою далекі від задовільних, але він вважає, що ідеологічні розбіжності втратили свою гостроту в теперішній атомовій добі. Незалежно від того він затурбований збільшенням московського атомового арсеналу і тому потвердив рішення Уряду продовжувати розбудову протиракетної охорони „Сейфгард”. Президент сподівається, що пляновані переговори з Москвою в справі обмеження зброєнь закінчаться успішно.

Президент заповів, що ЗСА не будуть втрутатися у внутрішні справи африканських країн, а для країн Південної Америки приобіцяв допомогу в поширенні торговельних стосунків, зокрема експорту їх продуктів до ЗСА.

Вірні заповітам нашого батька і пророка Тараса Шевченка, що закликав: „вставайте, кайдани порвіте!”, — ми два рази в цьому столітті вставали і рвали кайдани. Ми будемо рвати московські кайдани і третій раз, ми будемо рвати їх аж їх розірвемо, аж „на оновленій землі враха не буде, супостата”, аж український народ знов стане самостійним володарем і господарем на своїй власній землі, в своїй власній, ні від кого незалежній соборній державі! Аж сповниться заповіт Шевченка: „в своїй хаті своя правда і сила і воля!”

Американську закордонну політику през. Ніксон спирає на трьох засадах: 1. партнерстві з союзниками, 2. власній оборонній силі і 3. розв'язуванні міжнародних проблем шляхом переговорів так з союзниками, як і з ворогами. Цю свою програму закордонної політики Президент назвав „Новою стратегією в справах світу”.

Оцінюючи звідомлення през. Ніксона, треба брати під увагу, що підготовлене і виголошене воно під знаком виборів, які відбудуться восени цього року.

Голоси більшості позаконгресових критиків можна звести до закидів, що звідомлення Президента загальникове. Коли йдеться про пресу, то опозиційний „Нью Йорк Таймс” пише: „Звідомлення президента Ніксона є корисним, хоч банальним і велеречивим конспектом закордонної політики Уряду. Пробним каменем доктрини Ніксона є В'єтнам, на тему якого висловлюється він оптимістично. Але, якщо в'єтнамський плян не вдається внаслідок нових ворожих атак, то ЗСА, попереджує Президент, „розпочнуть енергійні і успішні кроки”. Так має виглядати „в'єтнамська самопоміч”. „Н. Й. Таймс” критикує спихання Президентом на другий плян значення і ролі ОН, заявляючи, що найважливішим є очікувати, щоб мир настав автоматично в сучасних умовах міжнародної анархії. Президент підкреслює ролю Москви в доставі зброй для Ганою, закидає їй „тяжку відповіальність” за продовження війни у В'єтнамі і обвинуває її в імперіялістичних замірах. Але він виразно визнає „законні інтереси” московської безпеки в Східній Європі і зрікається всяких замірів використовувати московсько-китайські суперечки. Це становище істотне для шансів на тривале московсько-американське порозуміння.

„Дейлі Ньюз” більш позитивно висловлюється про звіт Президента. Ця газета пише:

„Головна суть звіту полягає в ствердженні, що наш світ є їй далі місцем, в якому потрібна повсякчасна збройна готовість вільних людей, які прагнуть справедливого і тривалого миру. В цім звіті Уряд займає еластичне становище для

майбутніх переговорів з комуністами, але рівночасно зобов'язується тримати на належному рівні американську мілітарну силу, яка має унеможливити реалізацію амбітних комуністичних плянів опанувати світ шляхом його завоювання.

„Цей звіт є заявкою людини, яка широко хоче мир, але здає собі справу, що самі побажання до тієї цілі не допровадять. Маймо надію, що трохи того твердого реалізму перейде до мрійників, яких є багато у вашингтонських кругах, що вірять у „злагіднення” комунізму. Протилежністю до побожних бажань тих мрійників є логічне становище Президента щодо розбудови АБМ (протиракетної оборони), яку Ніксон призначав за конечну з огляду на зростаючий арсенал московських керованих ракет, що в цьому десятилітті має дорівняти американському арсеналові під оглядом кількости і перерости його під оглядом сили удару. Розбудова нашої протиракетної оборони ні в чому не перешкодить переговорам з Москвою в справі обмеження збросень. Натомість одностороннє роззброєння може бути рівнозначним із самогубством”.

„Президент також визначив становище ЗСА супроти конфлікту на Близькому Сході, ствердживши, що ЗСА дадуть Ізраїлеві допомогу, необхідну для того, щоб він міг утриматися. Великі держави не сміють диктувати якогось мирового договору в тім районі. Але, якщо Москва намагається своїми інтригами опанувати Близький Схід, то вона веде помилкову і небезпечну політику. Ніксон виступив проти Москви також за ставлення перешкод мирові у В'єтнамі шляхом забезпечення збросю північнов'єтнамських агресорів і заохочування представників Ганою зволікати з мировими переговорами в Парижі. Назагал звіт Президента є мужнім і виразним ствердженням цілей американської закордонної політики”.

З початком лютого розпочав свою подорож по країнах Африки державний секретар В. Роджерс. Відвідуючи Марокко, Тунісію, Етіопію, Кенію, Замбію, Конго, Камерун, Нігерію і Лібію, Роджерс заявляв африканським лідерам, що ціль його подорожі — заманіфестувати пріязнь збоку ЗСА та зацікавлення їх справами Африки.

В Аддіс-Абебі державний секретар відбув на-

ради з імператором Етіопії Гайлі Селясіє і югославським диктатором Тіто, який в той час прибув до тієї країни з візитою. Тіто в розмові з Роджерсом погодився, що на Близькому Сході треба припинити прикордонні сутички та закріпити перемир’я і висловив занепокоєння побільшенням советської флоти на Середземному морі та нарощуючу загрозою ізраїльсько-арабської війни. Пресові коментатори вважають, що зустріч державного секретаря Роджерса з комуністичним диктатором Югославії не була припадковою. Через Тіта, що їхав з Етіопії до Єгипту, Роджерс неофіційно представив Нассерові принципи політики ЗСА на Близькому Сході.

Можна вважати, що зближається час розгрії світової політики на головних лініях — Москва — Китай — ЗСА — Європа. Москва необережно впакувала себе в загрозливу ситуацію на двох фронтах — у В'єтнамі і на Близькому Сході. Відкриття третього фронту з Китаєм було б для неї катастрофічним.

Безпосередні переговори Китаю з СССР в Пейпінгу застягли на мертвому пункті, натомість відновились у Варшаві переговори між амбасадорами Китаю і ЗСА. Китайська преса знов виступає з лайкою проти Москви і злагіднила тон супроти Америки.

Коли до цього додати, що господарський стан СССР і його сателітів дедалі погіршується через брак сирівців у промислі і зменшення сільськогосподарської продукції, то загальний образ Москви не виглядає так грізно.

В той час, коли формується нова американська закордонна політика, не позбавлені значення візити до ЗСА визначних постатей сучасного політичного світу Європи. Недавно відвідав ЗСА без великої помпи, а більше в діловому характері прем’єр Британії Вільсон, а 23 лютого був президент Франції Жорж Помпіду. Не обійшлося й тут, згідно з теперішнім „добрим тоном”, без бурхливих демонстрацій. Проти гостя демонстрували жиди, протестуючи проти продажу Францією літаків Лібії. На честь гостя відбулися урочисті прийняття. Обидва президенти відбули ділові наради, зміст яких до преси не подано.

Президент Помпіду виступав в Конгресі ЗСА, боронячи свою політику на Близькому Сході.

Він заявив, що Франція признає право Ізраїлю бути самостійною державою і заінтересована в признанні гарантій безпеки її кордонів, але уважає, що Ізраїль повинен вивести свої війська з теренів, завойованих у 1967 р. На пресовій конференції в Прес-Клюбі през. Помпіду заявив, що Франція в справі конфлікту на Близькому Сході займає нейтральне становище. При іншій оказії він зазначив, що Франція бажає, щоб американські війська залишились в Європі.

Перед виїздом до Франції президент Помпіду дав американським кореспондентам досить довге інтерв'ю. През. Помпіду вважає, що війна у В'єтнамі може закінчитись тільки внаслідок політичної акції великих потуг, зокрема червоно-гіттарного Китаю. Країни Південної Азії — Індонезія, Ляос, Камбоджа, обидва В'єтнами — повинні одержати справжню незалежність і господарську допомогу від ЗСА та Франції. Щодо пропозиції Москви скликати конференцію в справі оборони Європи, то таку конференцію добре було б скликати, належно її підготовивши. Франція не проти прийняття Британії до Європейської Господарської Спільноти, але з тим, щоб головну роль в ній грали франко-німці. Щодо ситуації на Середземному морі, то президент Помпіду сказав, що, закріплюючись в тому районі, Москва продовжує стару традиційну політику царської Росії. Говорячи про продані Лібії літаки, Помпіду сказав, що це було ризико, необхідне для забезпечення нафти для Франції. Помпіду побоюється, що Франція може стати „колонією” американських промислових компаній.

Події в Європі

Протягом останніх тижнів загальну увагу притягає нова політика німецького канцлера В. Брандта, у якій він виявляє ініціативу в напрямі зближення з Москвою і Польщею. Опозиція і боніський уряд оптимістично оцінюють взаємовідносини Німеччини зі західними країнами — ЗСА, Францією і Британією. Очевидно, відносини зі східними комуністичними країнами, особливо з т.зв. Східно-Німецькою Республікою Ульбрихта натрапляють на великі труднощі. Москва і Варшава хочуть, щоб Бонн визнав „республіку” Ульбрихта, як незалежну, а в

Бонні, здається, прийшли до переконання, що на об'єднання двох Німеччин немає виглядів, і з цим починають погоджуватися. Рівночасно економічна співпраця Бонну з Москвою і Варшавою розкриває широкі перспективи. Західня Німеччина потребує зі Сходу сирівців, а Схід потребує німецької техніки і кредитів. В німецько-московських стосунках виникає проблема Берліну, в якій Москва зовсім не думає про якісні політичні полегші для свого нового німецького клієнта.

Помпіду і Брандт, на думку деяких коментаторів, мають плян спільної закордонної політики, який тепер чекає на акцептування Вашингтону. Цей плян напевно укладав през. Помпіду, який інтелектуально стоїть вище, ніж інші політичні керівники сучасної Європи. Складається він з двох частин: новочасної і традиційної. Новочасна стосується будування Європи довкола Спільного Ринку і спирається на досвіді Німеччини та Японії, які осягнули великорадянського становища не шляхом дипломатичних заходів, а внаслідок росту своєї господарської потужності — промислу, торгівлі і фінансів. Помпіду хоче уніфікацію економічної шістки сперти на реалістичній політиці, відкидаючи ідеології і теоретичні дискусії. Будова Європи — єдина нова дипломатична комбінація, яка стоїть перед Францією. Без Європи Франція замала, щоб відігравати головну роль в світі. Помпіду обіцяв Брандтові підтримку для його східної політики, а за це Західня Німеччина повинна підтримати політику Франції на Близькому Сході, яка буде стреміти до співпраці з арабськими країнами, Італією і Еспанією.

Згрубша договореність між Помпіду і Брандтом виглядає так: Південна Європа буде відповідальність французька, а Середня Європа — відповідальність німецька. Французи вважають, що їм ліпше концентруватися на „нашому морі” — Алжир, Тунісія, Марокко. Отже, претендентів, заінтересованих в політиці на Близькому Сході, є більше.

Але все це — будова замків на льоді. Чи вдасться Франції повести на ремінці арабів? Чи москалі перестануть інтригувати на Близькому Сході, де можуть упасти так, як впали в 1914 році на Балканах, підтримуючи сербський націоналізм.

Д-р Михайло Кушнір

БОЛЬШЕВИЦЬКА ФІЛОСОФІЯ

(Продовження)

ІІІ/2 Новочасність большевицької філософії

Переходжу з черги до аналізи становища, що його займає большевицька філософія до сучасної наукової і філософічної думки.

Самі большевики рішуче заявляють, що їхня доктрина є єдиною насправді поступовою філософією: усе, що нею не є, ідеологія буржуазії — отже, назадницької, ретроградної кляси — і інсо факт реакційна, ретроградна теорія. Натомість марксистсько-ленінська ідеологія, чи

Події на Близькому Сході

Тим часом ситуація на Близькому Сході щораз більше загострюється. Прикордонна боротьба військових груп і напади арабських партизанів продовжуються без перерви. Продовжуються взаємні авіаційні рейди.

На початку лютого Сенат ЗСА виступив в обороні Ізраїлю. Була це критика заяви Уряду про обмеження достави для Ізраїлю американських літаків. Прем'єр Ізраїлю Голда Меїр заявила в радіо про готовість стримати військові акції проти арабських країн, якщо вони зобов'яжуться дотримувати умов перемир'я. Ще в першій половині лютого ізраїльські літаки збомбардували сталеварню Ель-Кганка, при чому згинуло 70 робітників.

Нассер постійно домагається від Москви збільшення достав зброї, запаси якої в арабів значно перевищують запаси ізраїльські. Кількість літаків у посіданні арабів у 4 рази більша, як у посіданні Ізраїля. Але перевага ізраїльського летунства не підлягає найменшому сумніву. Причиною цього є брак вишколених арабських пілотів.

Москва, очевидно, не хоче війни арабів з Ізраїлем, яку араби напевно програють. Москви найбільше відповідає стан, який існує тепер. Він дає можливість проникання на арабські терени і комунізації мас. А далі в московських плянах — усунення Нассера, опанування Єгипту і інших арабських країн...

пак діялектичний матеріалізм, є сполученням знаних нам уже „ідей авангарду, що служать передовим силам суспільства”, як знаряддя боротьби пролетаріату — найсучаснішої кляси, до якої належить майбутнє.

На жаль, не можемо а пріорі стати на цьому становищі з двох причин. Найперше тому, що, всупереч твердженням большевиків, немає в їх системі ані одної тези, яка не була б визнана й оборонювана не большевицькими філософами. А втім, хоч я вже раніше згадав, що ніхто в Європі не послуговується такими примітивними поняттями й методами, як большевики, — треба, однак, ще додати, що самі тези є боронені, і то з-правила значно ліпше, ніж большевиками, в школах „буржуазної“ думки, ба навіть „клерикальної“ думки. Отже, коли ретроградні кляси можуть боронити певні правдиві і „новочасні“ тези, то є неправдою, що всі їх погляди відсталі й назадницькі. Подруге, поступовість пролетаріату є філософічно-соціологічною тезою, яку большевики голосять, але яку заперечують інші, — а большевики ніколи її не доказали і подають своїм визнавцям, як догму. А тому, що сама метода большевицької філософії виявилася при ближчому дослідженні вповні „непоступовою“, не можна жадати визнання на віру також і тієї тези, — навіть якщо б визнання тез на віру було взагалі в філософії допускальне.

Отже, нам не залишається нічого іншого, як прикладти до філософії більшевизму звичайний історично-філософічний критерій і поставити собі питання, яке місце в розвитку мислі вона насправді займає.

Проти тієї методи не можна висунути закиду, що філософія большевизму така відмінна від європейської, що не має з нею нічого спільногого і не може бути мірене європейськими критеріями. Бо ми вже раніше наглядно бачили, що: 1) большевицька філософія займається проблемами віддавна знаними й досліджуваними в Європі, 2) виголошує — хоч звичайно в каламутному зформульованні — тези досконало

знані з європейських шкіл, 3) врешті самі большевики покликаються на європейське походження своєї філософії, а саме на Гегеля, Форсбаха, не кажучи про Маркса.

Звідси виникає, що обрана нами метода не тільки єдиноможлива, але також єдиноправильна метода досліджування большевизму.

Коли йдеться про методичний і формальний бік — ми виказали раніше, що большевицька філософія не має жадного титулу до новочасності: вона є досить крайнім виразом примітивізму й назадництва. Залишається, однак, прослідити змістову згідність, чи пак незгідність цієї філософії з сучасними науковими й філософічними напрямами.

1. Коли йдеться про науку, то виглядає, що большевики не звертають жадної уваги на обставину, що на переломі XIX і XX століть виникла в ній криза, яку можна без перебільшення назвати переворотом, особливо, коли мова про фізику.

До проблеми сучасного стану фізики й астрономії існує широка не-технічна література, яка складається з творів головних творців сучасної науки. Згадаю тільки найвизначніші: 1. **А. С. Еддінгтон** (1882-1944), англійський астроном: „Природа фізичного світу” (1928)*) — Поширеній всесвіт” — 1935, „Нові шляхи в науці” — 1935; 2. **Джеймс Г. Джінс** (1877-1946) англійський фізик, астроном і математик: „Таємничий всесвіт” — 1930, „Нові овиди науки” 1933; 3. **Макс Планк** (1858-1947), німецький фізик, засновник теорії квантів: „Куди йде наука” — 1933; 4. **П. Йордан** (* 1902), нім фізик: „Фізика 20 сторіччя” (1940); 5. **Люї Віктор де Броглі** (1892), французький фізик, 1929 лавреат Нобеля, 1944 член французької Академії: „Матерія і світло” (1943).

Висліди сучасної науки обговорені в багатьох філософічних працях, з яких згадаю тільки: 1) **С. Е. М. Джовд** (1891-1953): „Критика логічного позитивізму” — 1950, „Введення в сучасну мисль”; 2) **Альфред Норт Вайтгед** (1861-1947), найвизначніший англійсько-американський філософ 20 століття: „Наука і сучасний світ” — 1925, „Пригоди ідей” — 1933; 3) **А. П.**

Росітер: „Зростання знання; 4) **Г. В. Джіль**: „Факт і вигадка в сучасній науці”; 5) **Б. Бевінк**: „Анатомія сучасного знання”; 6) **Герберт Дінгл**, англ. астрофізик, (* 1890): „Від науки до філософії”, — 1937.

Сучасна ситуація в біології також широко опрацьована. Тут згадаю тільки праці: 1) **Д. Скот Голден** (1860-1936): „Філософія біолога” — 1935; 2) **Дж. А. Томсон** (1861-1933): „Система оживленої природи” — 1920, „Ціль в еволюції”; 3) **Я. Х. Смате**: „Голізм і еволюція”, 1926.

Ситуацію в сучасній психології добре віддзеркалюють такі твори: 1) **С. Е. Спірмен**: „Психологія впродовж віків”, 1937; 2) **Вілліям Мек Дугелл** (1871-1938): „Нарис психології”, 1923, „Вступ до суспільної психології”, 1932.

Позиції, які я навів для прикладу, можна стократно помножити. Це — доробок головних творців сучасної науки. Його в жадному випадку не можна не помічати, не можна збувати мовчанкою, як це намагаються робити большевики. Кожна з цих позицій б'є в основи большевицької філософії, але большевики не звертають на це ніякої уваги.

Щоб зорієнтуватися в цій справі, варто пригадати найважливіші факти.

а) Новочасну добу характеризує покинення зцінтизму. Новіші відкриття в ділянках фізики, астрономії, біології та інших наук переконливо доказали, що світ є структурою незвичайно скомплікованою. Виявилося також, що наукові теорії, які раніше вважали певними (як, наприклад, засади Ньютона фізики), є тільки вигідними знаряддями праці, які можна покинути в міру поступу і які по черзі, саме на порозі XX століття покинуто.

Люї Віктор де Брогол у своєму творі: „Матерія і світло” (1943) — дає цікаву діаграму, що ілюструє чергове покинення аж п'ятьох великих теорій світла (стор. 149). Водночас розвинулася новочасна критика наук [головні праці: 1. **П'єр Моріс Дюем**: „Фізична теорія, її предмет і структура” (1861-1916), 1906; 2) **Генрі Поанкарє** (1854-1912): „Наука і гіпотеза”, 1903, „Вартість науки”, 1904, „Наука і метода”, 1908; 3) **Етіен Бутру** (1845-1921): „Випадковість законів природи”, 1874; 4) **Еміль Месрсон** (1859-1933): „Ідентичність і дійсність”, 1908, „Про пояснення в науках”, 1921], сперта на нову логі-

*) З технічних причин тут і далі назви творів, що їх подав Автор також мовою, якою вони написані, опущено. Шан. Автора просимо вибачити. Редакція.

ку, що блискуче розвивалася від 1920 року. Критика теоретично узасаднила те, що було вже відоме від 1900 року з практики: що наукові теорії не мають абсолютної вартості. В цей самий час надії на створення раю на землі з допомогою техніки вповні завели.

Всі ці чинники викликали в реакції відсторонення від згентизму. Сьогодні твердження, що „наука повинна дати вірну малу світу”, що „у світі немає нічого, що не було б пізнавальне”, і віра, що метода природничих наук є єдиним шляхом до правди, становлять найповніший анахронізм: є пережитком, проявом крайнього назадництва. Сучасні методологи науки підпісуються без винятку під твердженням Генрі Планкера (1854-1912) про наукові теорії: „вони не є ані правдиві, ані фальшиві, вони — корисні” (порівняй особливо П. Йордан: „Фізика 20 сторіччя” — 1940 — стор. 115 і сл.). Знову ж теза, що метода природничих наук є єдиним шляхом до правди, особливо ясно її переконливо заперечена в праці Альфреда Норта Вайтгеда: „Наука і сучасний світ” — 1925, яку вважають загально найважливішою річчю цього роду, що з'явилася від часів „Розправи про методу” (1637) Декарта.

б) Новочасна фізика виелімінувала майже цілковито матеріалістичне розуміння природи (пор. Джеймс Г. Джінс: „Таємничий всесвіт” — 1930 — стор. 237 і 263 та П. Йордан: „Фізика 20 сторіччя” — стор. 119). Для тих, які не мають змоги студіювати наведені твори великих сучасних фізиків, хочу подати знаменні цитати з тих творів: 1) „Матерія, як її загально розуміємо, матерія твердих предметів і постійних частин, існує, здається, тільки завдяки фактам, що ми неправильно спостерігаємо нематеріальні речі, крізь упередження наших людських окулярів” — Джеймс Г. Джінс: „Таємничий всесвіт” — стор. 265; 2) „Нові концепції, які виникнули з фізичних досліджень квантів та з їх теоретичного обґрунтування, означають ліквідацію матеріалістичного розуміння світу, яке постало на ґрунті класичної західної науки, а було взяте з матеріалістичної грецької філософії”. П. Йордан „Фізика 20 сторіччя” — стор. 123). Замість моделю, що зображує процеси простим способом, новочасна фізика дає незвичайно скомплікований, многовимір-

ний кривий простір, сповнений неуявними перебігами, описаними математичними формулами, що є дуже заплутані. Вже не можна розуміти й уявляти світу таким способом, як це робили матеріалісти XIX сторіччя. Немає жадних причин вважати природу твором радше матеріалістичним, себто діючим способом наближенням до макроскопічних творів, що їх зустрічаємо в щоденному житті. — ніж певним родом духового процесу. Багато фізиків стоять навіть на становищі, що істотою світу є дух. Так, наприклад, Джеймс Г. Джінс у цитованому вище творі, стор 274, каже: „Поволі, в міру того, як визбуваємося наших окулярів, бачимо, що механістичні концепції поступаються постійно і відступають місце цим спіритуалістичним”.

В кожному випадку, повторюю, матеріалізм у стилі Моллскота або Фосрбаха може бути філософічною теорією, але в фізиці не має жадного опертя. А тому, що інші науки звели свої явища до фізики, їх положення є подібне. Додаймо, що механістичне розуміння еволюції є вже також перестарілою доктриною: еволюціонізм живе надалі і буде правдоподібно завжди живою доктриною, але це є „творчий еволюціонізм”, що голосить „імерджент еволюшен” і т. п., але в жадному випадку дарвінівський еволюціонізм.

в) Водночас детермінізм зазнавав поважного захистання. Як відомо, обсервація т. зв. рухів Бравна вже підважила фізикальний детермінізм, — а засада неокресленості („ансертейніті прінсіпл”) Вернера Карла Гайзенберга, * 1901, німецького фізика, лавреата Нобеля 1932, — спричинила, здається, кінець стосування детермінізму в мікрофізиці. „Абсолютні закони природи” мають застосування вже тільки до макроскопічних творів, при чому, коли тут зобов’язують, то тільки як математичний вислід підсумку нездетермінованих рухів дробин (молекул) різного роду.

Треба також вияснити, що засада неокресленості виникає не тільки з недосконалості наших приладів, але належить до природи мікрофізичних явищ. Загальний детермінізм є, під сучасну пору, в фізиці відсталою і віджилою доктриною. (Для підтвердження сказаного хочу навести деякі цитати з творів визначних учених: 1) „Ті самі первинні закони виглядають

З МАТЕРІАЛІВ „ЧОРНОГО КАБІНЕТУ”

В. Давиденко

„ВІД С. ПЕТЛЮРИ ДО Я. СТЕЦЬНА”

Окремий відділ КГБ в Москві, що відає справами поборювання політичних еміграцій, має свої філії в усіх республіканських КГБ. Цей відділ советської таємної поліції розпоряджає величезним бюджетом, що його, очевидно, годі шукати в загальному державному бюджеті, одноголосно „ухвалюваному” на сесіях Верховного Совету ССРС. Про цей відділ нічого не згадується в советських енциклопедіях, хоч „героїчним подвигам” чекістів ленінських, сталінських і сучасних, брежнєвських, присвячено десятки романів та кінофільмів, сотні статтей у

журналах. „Антибандерівська література” з тими „героями” розвинулась після другої світової війни, як засіб протидії зростаючому серед української молоді „духовому бунтові”, як засіб, що має свою ціллю знецінити українські визвольні змагання і здискредитувати націоналістичну ідеологію, яка шириться серед нової генерації українського народу. Головою всесоюзного КГБ є Ю. Андропов, а експертом у справах еміграцій і директором „чорного кабінету” КГБ є ген.-майор А. Малигін.

Після основної зміни в тактиці КГБ супроти української еміграції — вже не закликати до повороту на „родіну”, кагебісти почали ловити душі українських емігрантів на „культобмін” і „зустрічі”, почали засипати їх своїми газетками та брошурками. В цих кагебівських виданнях виступають „розкаяні націоналісти”, які за певним шаблоном, спрепарованім і підготовленим у КГБ, „викривають” відомих еміграційних політичних діячів, намагаються розколоти еміграцію зсередини, викликати у неї недовір’я до свого проводу.

Чи не замалою ефективністю всіх цих висиланих за кордон фальшивок, чи не провалом культобміну з еміграцією, твердою її поставою супроти розкладницької політики КГБ можна пояснити факт пересунення з посту діючого голови на „почесне становище” президента „Товариства культурних зв’язків з українцями за кордоном” письменника-кагебіста Юрія Смолича. Як подає советська агенція РАТАУ з 15 лютого, на пост голови цього Товариства призначено Валентина Цукана, відомого із своєї агентурної діяльності в Нью Йорку, де був він членом делегації УССР при Об’єднаних Націях.

Після напливу з України „захалявної літератури” і численних документів, що свідчать про зростаючий на українських землях опозиційний фермент, КГБ знову вирішило дещо змінити свою тактику супроти української еміграції та її провідних діячів. Бо українська справа вийшла на міжнародній форум, про націоналістичні настрої, що опановують чимраз ширші кола української молоді, пишуть уже „Нью Йорк Таймз”, „Вашингтон Пост” і інші американські

як статистичні закони; тут правдоподібні концепції не є так виразом нашого неповного уявлення речей, як радше індeterminізму, притаманного самій природі. Вона нічого не непередрішує, поскільки це стосується окремих атомових процесів; випадок за випадком вирішує непередбаченим способом” — П. Йордан: „Фізика 20-го сторіччя” — стор. 105; 2) „Найновіші теорії, які фізики мусіли прийняти, майже проти своєї волі, щоб вияснити дослідні факти, прагнути не зрікатися цілковито детермінізму, але не розглядати цього більше як суворим є універсальне” — Люї Віктор де Броголі: „Матерія і світло” — стор. 221; 3) „До цього часу не відкрито жадного детермінізму в русі окремих індивідів; навпаки, явища радіоактивності і променювання заставляють радше думати, що вони не порулюються як штовхані чи потягнені невблаганими незмінними силами..., що вони не є контролювані силами раніше встановленими, але тільки статистичними законами правдоподібності” — Джеймс Г. Джінс: „Нові оvidи науки” — стор. 251. До речі, найобережніше, а водночас філософічно найвідповідніше скоплення, в наведеній вище цитаті де Броголі, покривається докладно з поміркованим індeterminізмом, голошеним сучасними мислителями, які обороňають свободу волі. Порівняй відносно цього завважи П. Йордана про вплив новочасної фізики на біологію — в цитованому творі).

(Далі буде)

та західноєвропейські найпоширеніші газети. Про Чорновола, Караванського, Масютка і інших, про мордовські табори і отруювання там в'язнів знає вже масовий читач в Америці, Англії, Німеччині... Отже, кагебівські „Вісті з України” і друковані в Києві та східному Берліні брошурки, призначені лише для українського емігранта, виявилися уже заслабою зброяю.

Тут, до речі, треба підкresлити, очевидно, слухне припущення, що всі матеріяли, нелегально передавані з України і взагалі з ССР, зокрема так звана „Хроніка поточних подій”, дотепер ішли не через українські руки. Інформації про генерала-бунтаря Григоренка, Амальріка, Синявського, Данієля діставались на Захід через французів, італійців, англійців. Книжку І. Дзюби „Інтернаціоналізм чи русифікація?” бачили в Празі задовго перед тим, як вийшла вона друком у Мюнхені.

Чи можна бути певним того, що всі, частина чи поодинокі з цих матеріялів не переходили в тій чи іншій мірі процесу „редагування” чи то збоку чужинців-„симпатиків” української вільної справи, які старались ту справу по-своєму „унапрямлювати”, чи збоку тих із „чорного кабінету” КГБ, що, навіть пропускаючи інформації, які советський режим компромітують, непомітно заплітали в них власні тенденції, які, увійшовши в душу й серце українського емігранта, можуть спричинити там великі спустошення. Для прикладу: дивним виглядає, з яким ентузіазмом боронять і вихваляють деякі автори документів, навіть не до високих советських чинників адресованих, „великого Леніна” та його національну політику, хоч, здавалося б, ті автори, користаючись навіть недоступними для рядового советського громадянина джерелами, повинні знати фальшивість та лицемірство Леніна передусім у його національній політиці. Ленін як „параван”, як „громозвід” — не завжди це переконує.

Свого часу І. Солженіцин, якого виключено з Спілки Письменників, прилюдно заявив, що машинопис його повісті „В кругу першому” викрали у нього кагебісти під час трусу, після чого та повість опинилася в Італії і була там надрукована. Попередник КГБ — ГПУ на початку 20-их років довгий час дурило російську емі-

Юрій Петренко

КОНІ

Опук мій з кінми літ не порівняс,
Бо знати коней — буде лише з книг
Ta з пісні, де їх хлопці розпрягають,
Ще й спочивати лягають біля них...

Не заплете онук у гриву стрічку,
I охляп у нічне не поведе...
Не сяде в інатачанку, диво-бричку,
Оту, що в спицях вітер аж гуде!

Нас вороні довезли до ракети,
Вже не для них прийдешнього путі...
Ta на шляхах бурямної плянети
Залишається підкови золоті...

Київ

грацію, пересилаючи її через спрепаровану ним же „підпільну організацію”, так званий „Трест” компромітуючі советський режим матеріяли. Тим воно добилось довір’я російської еміграції до „Тресту”.

В українському відділі КГБ сидять фахівці, які день і ніч сушать собі голови над придумуванням нових методів ширення дезінформацій, провокаційних чуток, обману, шантажу і морального тероризування емігрантів. Вони мають тепер незмірно більші можливості супроти поодиноких емігрантів, які нав’язали широкі листовні й живі зв’язки зі своїми рідними на Україні.

І так боротьба з „буржуазними націоналістами” пересунулась з агентурних газеток і плюгавих брошурок на широку пресову арену.

Восени 1969 р. в московському журналі „Дружба Народов”, органі Спілки Письменників ССР розрахованому на міжнародного читача, фахівець у справах української еміграції, московський коляборант Т. Мигаль повів атаку на АБН і ОУН, а зокрема на Ярослава Стецька за його поїздки до азійських країн, участь у міжнародних конференціях, за організування міжнародного антимосковського фронту, за виступи на форумі ОН, за контакти з державними діячами західнього світу. Мигалевим зверхником особливо дошкуляють схвалювані на тих конференціях резолюції в справі розподілу російської імперії, з вимогою зірвати з нею всякі взаємини, виключити її з ОН. Їх, очевид-

но, злостить, що АБН і ОУН проповідують національно-визвольні революції і розвал російської імперії зсередини. Вони не можуть забути Я. Стецькові його акції в Швеції, де він склав вінок на саркофагу союзника гетьмана Мазепи, короля Карла XII, його авдіенції у президента національного Китаю Чіянг Кай-шека, генерала Франка, акції в Японії, Філіппінах, Америці, Британії.

Здавалося б, цю тему в „Дружбі Народів” вичерпано. Міжнародного і свого внутрішнього читача поінформовано про „небезпеку”, що загрожує збоку АБН і ОУН. Але в „чорному кабінеті” міркують, либо ж, інакше. З ще грубшого калібрку гарматою виступив КГБ в лютневому числі столичного політичного тижневика „Новое Время”, що виходить у Москві вісімома мовами у величезному накладі. При цій гарматі Мигаль — дуже мізерний чоловічок. До того ж зовсім незнаний на Заході. І тому замість нього мобілізують французького „прогресивного” публіциста Алена Герана з його недавно виданою в Парижі книжкою „Командос холодної війни”.

Французький приятель КГБ починає з децьо перестарілої сенсації: атентату, доконаного в 1960 році у Японії на „прогресивного політичного діяча” Інедзіро Асануму. „17-літній Отоя Ямагуті під час промови Асануми вибіг на подію і двічі ударив лідера соціалістів самурайським кинжалом. Асанума упав, як підкошенний”. Звичайно, атентатника негайно злінчували. Але хто він був такий? Кореспондент паризької газети „Монд” в Токіо Гейсен повідомляв, що убивця — „член якоїсь антикомуністичної асоціації”. Відомо було, пише цей кореспондент, що він „зв’язаний з Антикомуністичною Лігою за Свободу Азії, шеф якої утримував постійні зв’язки з китайськими націоналістичними елементами і корейцями — прихильниками Ли Син Мана”. Паризький популярний щоденник „Фігаро” писав, що убивця-студент належав до Антикомуністичної Паназійської Ліги. Приятель КГБ Ален Герен всю цю справу „уточнює”. Він пише: „Французькі кореспонденти подали багато цінних подrobiць про убивство Асануми, але в одному вони помилились: не існує ні Антикомуністичної Ліги за Свободу Азії, ні Антикомуністичної Паназійської Ліги. Зате дійсно існує Антикомуністична

Ліга Народів Азії.

Справді, така Ліга існує, і не лише існує, але її активно діє, як головний стрижень Світової Антикомуністичної Ліги. Як відомо, в днях 6-7 грудня в Бангкоку, в Таїланді, відбулась її 14-та конференція, на якій, як і на 3-му з’їзді Світової Антикомуністичної Ліги, активну працю розвинула делегація АБН на чолі з Ярославом Стецьком. Запропоновані цією делегацією резолюції про допомогу поневоленим народам, проти винищування культурних діячів і руйнування історичних пам’яток в Україні, про засудження „доктрини Брежнєва”, проти відзначування сторіччя з дня народження Леніна — прийнято одноголосно.

Зрозуміло тепер, чому французький приятель КГБ вигребав ту десятилітньої давності сенсацію і, всупереч усім кореспондентам „уточнивши справу”, зробив з атентатника члена Антикомуністичної Ліги Народів Азії. Але на тому він не спиняється і, широко виконуючи дане йому з Москви завдання, веде далі вже ніби в гумористичному тоні:

„... Місце дії — Лондон. Час — 12 година дня 2 жовтня 1968 року. Ми в Гайд-Парку... До трибуни зближається натовп, значно численніший, як звичайно — до трьох тисяч осіб. Це був незвичайний натовп — з великим числом незнайомих прaporів, з жінками в національних убраних. Лъозунги також незвичайні. Одноногий хорват ніс транспарент: „Геть з Тітом! Ми вимагаємо свободи і незалежності Хорватії!” Невелика група в’єтнамців тримала кілька транспарентів з написом: „Геть ганіських комуністів!” Декілька дівчат у старовинних українських костюмах, пританцюючи, несли транспарент: „Ми хочемо свободи!”

Цим шаржованим описом протикомуністичної демонстрації, в якому автор не відважився навіть сказати, які ж таки справді написи були на транспарентах „танцюючих” (?) українських дівчат, французький приятель КГБ підводить читача до чергової події: „Під вигуки цього дивовижного зборища троє людей одне по одному зійшли на трибуну. Спочатку італієць Маттео Лъомбардо, колишній міністер, громив „отруйну пропаганду комунізму”, потім англієць Джан Греген говорив про боротьбу „поневолених народів”, нарешті українська дама — Слава Стецько, — вилаявши комуністів,

Анатоль В. Бедрій

НА ПЕРЕЛОМІ СТОЛІТЬ

(В 70-ту річницю „Самостійної України” М. Міхновського)

Рік 1900-ий розпочався для українського народу щасливо, а саме Україна починає виступати на міжнародній форум та ставати суб’єктом міжнародної політики. Цей рік немов політично розмежовує дві доби в історії української нації: XIX століття знаменне відсутністю державницьких стремлінь в українському народі (за окремими винятками), а починаючи від 1900 року українці XX століття з кожним наступним десятиліттям все більше стремлять до створення власної суверенної держави.

29-го січня 1900 року (за старим стилем) постала в Харкові Революційна Українська Пар-

тія (РУП), а в лютому того ж року 27-літній адвокат Микола Міхновський виголосив на шевченківських святкуваннях дві доповіді (19 — в Полтаві, а 26 — в Харкові), які провід РУП опісля прийняв як свою програму, назвавши її „Самостійна Україна”. Ось ті події, які символізують початок нової політичної епохи в історії України.

Безперечно, ні РУП, ні виступ на національну сцену Міхновського не прийшли у вакуумі, без історичних традицій. Під поверхнею народництва, просвітлення, провінціалізму зберігалася під кінець XIX стол. Шевченкова ідея

повідомила, що незабаром вибухне „загальне повстання всіх народів, які повалять російську і комуністичну тиранію”. І тут, власне, ота чергова „ланка”: „Ярослав Стецько і колишній міністер закордонних справ Данії Оле Б'єрн Крафт наблизились до пам'ятника, тримаючи в руках оторочений чорним крепом лавровий вінок. На ньому був напис: „Жертвам комунізму”. Це були керівники Европейської Ради за Визволення і антибільшевицького Бльоку Народів”.

Ален Герен тепер робить підсумок: „Хоч антикомуністична стратегія в цілому взяла курс на „м'який розклад” противника, значна частина антикомуністів і донині не виключає застосування сили. Самурайський ніж Рмагуті і заклик Слави Стецько до „загального повстання” потверджують це. Антибільшевицький Бльок Народів, що операє в Європі, і антикомуністична Ліга Народів Азії — це ланки одного ланцюга”.

Чи не підготовляє психологічно московський журнал „Новое Время” своїх читачів, „загрожених” діяльністю АБН і антикомуністичної Ліги Народів Азії, до „відплатних акцій” — до помети за вбитого у 1960 році в Токіо „прогресивного діяча”? Реалізацію своїх чорних плянів більшевики завжди починають пресовими кампаніями, „психологічною обробкою” широких мас. Індивідуальний фізичний терор в

Україні і індивідуальний моральний терор на Заході щораз ширше застосовує тепер КГБ — фундамент, на який спирається московсько-більшевицька влада.

А щоб увиразнити загрозу для „дружби народів” збоку АБН, Ален Герен додає ще й таке в розділі під заголовком „Від С. Петлюри до Я. Стецька”: „Лідери АБН, чанкайшисти і сеульці встановили контакти, зустрілись і домовились. Їхня спільна операція явно вдалася: у листопаді 1964 року сам Річард Ніксон перелетів через океан, щоб бути присутнім на 10-ій щорічній сесії антикомуністичної Ліги Народів Азії на Тайвані. Поруч з Ніксоном у ті дні бачили Ярослава Стецька — президента АБН і голову українських націоналістів після смерті Бандери. Кого ж очолює нині Ярослав Стецько? Він — провідник прихильників справи Симона Петлюри, що закінчив своє життя 25 травня 1926 року в самому центрі Парижу... Його головних пересміців — Євгена Коновальця і Степана Бандера — вбито так само.

Рабським словослов'ям на адресу московського народу закінчусь свої міркування французький приятель і виконавець завдань КГБ Ален Герен: „Настанку мені хочеться додати від себе, що, згідно з моїм глибоким переконанням, росіяни є тепер найбільш патріотично настроєним народом у світі”.

власної української держави, збудованої у висліді національно-визвольної революції, традиції козацької державності з її легендарно-романтичними подвигами повстань, походів на Крим і Чорне море, великих гетьманів, зокрема самостійників-мазепинців, а далі княжої епохи. До відродження державницьких традицій причинилися історичні праці Антоновича, Липинського, Костомарова, а зокрема Михайла Грушевського, як також археологічні досліди, що вказували на державницькі традиції Босфорської держави та початки української нації в трипільській культурі. Державницький традиціоналізм зберігали й передавали „Енеїда” Котляревського і думки Сковороди.

У центрі державницького відродження ХХ стол., без сумніву, стоять ідеї Тараса Шевченка, якого Міхновський назвав „геніяльним сином української нації” і „вогненним стовпом”, що виведе український народ з „єгипетської неволі”, а Степан Охримович — „пророком самостійної України”. Під впливом цих ідей 1891 року група українських студентів заснувала в Каневі над Дніпром на могилі Шевченка таємне політичне „Братство Тарасівців”, програму якого Іван Липа окреслив такими словами: „Все для України! Все, що може дати світ і людська воля”. В 1895 році Іван Франко ужив майже пророчих слів, твердячи, що коли на поверхню українського життя вийде питання „потреби політичної самостійності України, то справа ця ввійде на порядок дня політичного життя Європи і не зійде з нього, поки не здійсниться”.

Ідея незалежної української держави блискавично поширювалася по Україні. В 1895 році її прийняла в свою програму галицька Українська Радикальна Партія і націонал-марксист Ю. Бачинський в праці „Україна ірредента”, в 1899 році — Українська Національно-Демократична Партія, в 1900 — Революційна Українська Партія, в тому ж році вона стала в осередку маніфесту української молоді Львова, в тому ж році прийняли її Українська Народна Партія і Українська Соціалістична Партія.

Більшість цих самостійницьких заяв були голosловними деклараціями, за якими не йшла реальна визвольна програма ані дія. За винятком Міхновського. Його трактат „Самостійна

Україна” включає всесторонню аргументацію потреби української держави, її джерела та підстави, і що найважливіше — дає програму дій для привернення державності. З тої причини цей твір можемо вважати **першим політичним викладом модерного українського революційного націоналізму**.

За Міхновським „людство” складається з націй. Історія „людськості” — це історія націй і відносин між ними. Історія ж націй складається з періодів їх експансії, що чергаються з періодами їх занепаду („вмираючі нації”). Експансивні нації часто перетворюються в імперіялістично-колоніальні нації („нації-гнобителі” або „нації-пани”), себто в нації, які завойовують слабші нації, а потім стараються їх знищити або засимілювати з наміром цілковито заволодіти їхнім простором. Слабі — завойовані нації стають „звеволеними націями” або „зравованіми націями”.

Такий є космічний закон, що нації проявляються у формі держав: „державна самостійність є головною умовою існування нації... кожна нація з огляду на міжнародні відносини хоче виливатись у форму незалежної, самостійної держави... тільки держава одноплемінного національного змісту може дати своїм членам нічим не обмежовану змогу всестороннього розвитку духового і осягнення найліпшого матеріального гаразду... пишний розцвіт індивідуальності можливий тільки в державі, для якої плекання індивідуальності є метою, — тоді стає зовсім зрозумілим, що державна самостійність є головна умова існування нації, а державна незалежність є національним ідеалом у сфері міжнаціональних відносин”.

Міхновський опрацював питання правности існування української незалежної держави. Така держава має право існування, передусім, на основі біологічно-космічного ладу, заснованого на існуванні окремих націй: „ми ж існуємо і хочемо далі існувати. І не тільки існувати як живі істоти, ми хочемо жити як люди, як громадяни, як члени вільної нації. Нас багато — цілих 30 мільйонів. Нам належиться будучина, бо зовсім неможливо, щоб 1/30 частина всієї людності, ціла велика нація могла зникнути, могла бути задушеною, коли вона спроможна воювати з цілим світом! Ми існуємо, ми відчу-

васмо своє існування і своє індивідуальне національне „я”.

Подруге, історія України доводить, що українська нація бажала завжди виявитися у власній державі: „Черезувесь час свого історичного існування нація наша з найбільшими зусиллями пильнує вилитися у форму держави самостійної і незалежної”. Остання українська держава існувала у XVII столітті: „українська держава в тій формі, в якій вона зформувалася й уконституйована Хмельницьким, є справді державою з погляду міжнаціонального права”. Ця держава заключила міжнародний союз з московською державою: „дві окремі держави, цілком незалежні одна від одної щодо своєго внутрішнього устрою, схотіли з'єднатися длясягнення певних міжнародних цілей... в 1654 році Українська Республіка злучилася з московською монархією політичною унією... Ми власновільно прийшли до політичної унії з московською державою”. Але Росія-Москва поступово обернула цю унію рівних у колоніяльне панування Москви над Україною.

Міжнародній лад побудований з незалежних національних держав Міхновський називає пануванням права. Але є нації, зокрема російська нація, які стосують не право, а насильство і безправ'я. Відношення Росії до України „є панування сили, але не вплив права”. Московська політика довела до того, що „над нами висить чорний стяг, а на йому написано: Смерть політична, смерть національна, смерть культурна для української нації!” Колоніяльно-народовбивчу політику російської нації супроти української нації він називає: „панування сили, але не вплив права”, „насилия, облуда й підступ”, „захоплення грабіжницьким або злодіяцьким шляхом”, „висмоктування останніх сил, висмиктування ліпших борців, здирання останнього гроша з бідного народу”, а далі — „звеважання права совісти, погорджування правом свободи особистої, гноблення навіть недоторканості тіла”.

Микола Міхновський був переконаний, що в світі постала загальна тенденція до ліквідації імперій і створення на їх місці незалежних держав досі поневолених націй: „Кінець XIX століття визначився з'явищами, що характеризують новий зворот в історії людськості... званий „боротьбою націй”... Ті з'явища — це уоружені

Вол. Гаврилюк

МУЗЕЙНИЙ ВЕЧІР

Форум парків — вулиць амфітеатри.
Вимирає день — різьблений гладіатор.
Музейний вечір. Олівково-зелені басейни
І травники — мов полотна Пуссена.

Тут спокій королівського пейзажу
Розповідає хроміку монаршу,
І чути помпетичний бубон маршу,
Ніби ввійшов ти до рослинного Версалю,
Де вечір пурпуровим слявом мури заливає.

Під арками дерев крилатих,
Мов в аристократичних, замкнених палатах
Або в музейних гіпнотичних санкюоарах —
Мелянхолійно квітнуту непофари
У заворожених на дні басейну хмарах.

1969

повстання зневолених націй проти націй гнобителів... стає зовсім очевидним, що все світове національне питання вже зовсім достигло”. Головні світово-історичні конфлікти в сучасній епосі відбуваються між націоналізмами і імперіялізмами. Змістом життя поневоленої нації стає боротьба за самозбереження і визволення. Він бачив прихід нової доби: „Ми востаннє виходимо на історичну арену, і або поборемо, або вмремо. Ми не хочемо довше зносити панування чужинців, не хочемо більше зневаги на своїй землі”.

Він запитує: „Як же з погляду права відноситься до такого знущання над правом?” — як це зробила Росія супроти України. **Національні і людські права є вічні.** Час і довге поневолення не уніважнюють право: „Перше, не може бути придане на підставі задавнення те, що захоплене грабіжницьким або злодіяцьким шляхом. Вдруге: розуміння про задавнення не може відноситися до зневолення свободи”. А через те „єдина, неділімая Росія для нас не існує”.

Тому український народ має повне право уніважнити Переяславську унію, бо „наш народ ні сам, ні через своє правительство ніколи не зрікався прав, що належаться йому по Переяславській конституції”. Однак, Москва сама уніважнила цей договір, зламавши усі договірні рішення: „в дійсності ніякої ваги не має Пе-

реяславська конституція, всеросійські імператори є наші необмежені пани, а Переяславська конституція тільки „історичний акт” та й годі”. Український народ має право повстати і знищити російську окупацію: „на нас наложений обов'язок розбити пута рабства, щоб — спадкоємці Богдана Хмельницького — ми по праву могли користуватись нашою спадщиною!” Отже, Міхновський був цілковитим оборонцем природного права.

Упадок держави Міхновський пов'язує з упадком власної національної провідної верстви, яку він називає „інтелігенцією”, а здобуття держави пов'язує нерозривно з існуванням саме такої сильної провідної верстви: „На очах історії сильна, освічена і культурна інтелігенція України прийняла в XVI і XVII віках польську національність... Тоді сильним і могутнім замахом український народ породив нову інтелігенцію”. І українська держава знову почала оформлюватися. Поновний упадок держави прийшов, коли „ця друга (інтелігенція) прийняла російську національність протягом XVIII і XIX століть... Народ знову лишився без інтелігенції, інтелігенція покинула його в найгірші, найтяжчі часи його існування... відступництво забрало цвіт нації — найкультурнішу її верству. Це були такі дві страти, що годі знайти їм рівні в історії якоїнебудь нації”.

Але Міхновський бачить початок повстання нової національної інтелігенції: „Ми відродились з ґрунту, наскрізь напосного кров'ю наших предків, що лягли в боротьбі за волю України, ми висали з молоком наших матерів стародавню любов нашої нації до вітчизни і її свободи і ненависть до насилля над нами.. ми не попустимо, щоб проміння свободи усіх націй заблищало на наших рабських кайданах: ми розіб'ємо їх до схід сонця свободи”. На думку Міхновського, українська нація вступила на шлях державного визволення з приходом Шевченка, „первозвіскника сучасного політичного українства...” Однаке, його „не зрозуміло ні його власне покоління, ані поблизькі до нього”. Щойно „сучасна молода Україна вважає себе безпосереднім спадкоємцем Шевченка, а її традиції йдуть до Мазепи, Хмельницького та короля Данила”.

Дуже гостро стало перед Міхновським питан-

ня дійсності і правдивости ідеалів та ідей: „Чи не є цей ідеал наш однією з тих пишних, святих ілюзій, якими живе людськість, на які сподівається та які розпливаються зараз, скоро скочеш їх здійснити?” І він дійшов до висновку, що національні ідеали й ідеї засновані в дійсності, в бутті: „ми все ж існуємо і хочемо далі існувати”. Наше існування є, однаке, не лише матеріальне, але в першу чергу духове: „І не тільки існувати як живі істоти, ми хочемо жити як люди...” До духових властивостей життя людини належить „воля”, „стремління до добра”, „всесторонній розвиток духовий”, „незалежна національна держава” і т. п.

Але духові властивості не є дані, вони в потенції, їх треба здійснювати і здобувати. Тому життя — це боротьба. Українська нація зможе привернути собі свої права „способом, який може уважатися єдино дійсним і серйозним, тобто силою”. Наш поневолювач, Росія, знає і розуміє лише силу: „нелюдські відносини росіян до нас освячують нашу до їх ненависть, і наше моральне право убити насильника, обороняючись від насилля”. Знову ж, чому боротьба? „Потреба боротьби випливає з факту нашого національного існування”. „Нація” є онтологічним фактом, а тому вона має Богом дане право на існування. Якщо ж її це існування напасник відбирає, ми маємо право „взяти силою те, що нам належиться по праву, але віднято в нас теж силою”. Так сприйнята боротьба нації — це визвольний націоналізм.

Національно - визвольна програма Міхновського протилежна до позитивістичного, угодового наставлення: „навпаки логіці подій ми виписали на своєму прапорі: одна, єдина, неподільна, вільна, самостійна Україна від гір Карпатських аж по Кавказькі”. На першому місці стало осягнення державної суверенності. Цей політичний принцип відрізняв Міхновського від усіх інших тодішніх українських політичних теоретиків і став відтоді основою націоналістичної політики.

Міхновський не визнавав жадних переходових стадій, як, наприклад, автономія, федерація і т. п. Він поставив лише одну вимогу: **нову суверенність**. Щойно після здійснення цієї вимоги може прийти здійснення інших ділянок — господарської, соціальної, культурної:

„хіба можливий для нашої нації поступ і освіта доти, доки нація не матиме права розпоряджатися собою і доки темрява є спосіб держати нашу націю в неволі! Доки ми не здобудемо собі політичних і державних прав, доти ми не матимемо змоги уладнати стан речей у себе дома до нашої вподоби...”

Побіч принципу відновлення суверенної української держави виразно поставлений другий принцип — соборності української держави, що здійснюється відразу і постійно. А далі: „доки хоч один ворог-чужинець лишиться на нашій території, ми не маємо права покласти оружжя... Нехай кожний із нас пам'ятає, що коли він бореться за народ, то мусить дбати за ввесь народ...”

Відновлення української держави прийде лише внаслідок революційної настанови та при вжитті усіх доступних засобів: „Шевченко своїми стражданнями й смертю освятив шлях боротьби за волю політичну, національну та економічну українського народу”. Міхновський закликав своїх однодумців порвати всі контакти з пацифістами, лоялістами, автономістами і, навпаки, нав'язати свою діяльність до „традицій Мазепи, Хмельницького та короля Данила, минаючи українофілів. Між молодою Україною і українофілами немає ніяких зв'язків... Третя українська інтелігенція стає до боротьби за свій народ, до боротьби кривавої і безпощадної. Вона вірить у сили свої і національні”, у власні сили. „Війна провадитиметься всіма засобами, і боротьба культурна вважається також відповідною, як і боротьба фізичною силою”. Це буде тотальна боротьба між двома націями на смерть і життя.

Авангардом візвольної революції мала стати за Міхновським Революційна Українська Партія, створена з людей цілковито відданих цій боротьбі: „українська інтелігенція стає до боротьби за свій народ... Вона віддає себе на служіння цьому великому ідеалові... як партія бойова, партія, що виросла на ґрунті історії і є партією практичної діяльності... Нас горстка, але ми сильні нашою любов'ю до України! Нас мало, але голос наш лунатиме скрізь по Україні...” Під інтелігенцію він розуміє людей найбільше обдарованих властивостями керувати візвольним рухом.

Хоч РУП не стала тією партією, якою Міхновський вважав, що вона стане, вже її назва вказала, що визвольний рух мусить бути революційним рухом і всеукраїнським, а не анархіональним чи клясовим рухом, як це тоді голосили марксисти, яким вдалося, на жаль, звести РУП з державницько-візвольного шляху на манівці.

Міхновський протягом кількох років зформував ціле покоління націоналістів, на якому згодом друге покоління повело націю до дальшої боротьби під проводом Дмитра Донцова, Симона Петлюри і Євгена Коновалця. Чим більше віддаляємося від Міхновського роками, тим більше зростає його велич, бо всі ним встановлені візвольні постулати стали підставою дальших поколінь українських націоналістів-революціонерів.

АДВОКАТИ ДИЯВОЛА

Серед подій минулого року на затімареній світовій політичній шахівниці одна подія пройшла непомітно: настирливе і цілеспрямоване намагання володарів імперії, що називається СССР, накинути світові новий червоний міт. Міт про В. Леніна, як „великого гуманіста”, „миротворця” та „історичний вплив його гуманістичних ідей на розвиток науки, культури і моралі людства”.

З повідомлення советського проф. П. Недбайла, лавреата премії ОН в галузі прав людини, довідусмось, що Комісія прав людини вже визнала Леніна гуманістом. У соту річницю його народження в квітні цього року урочисто буде проголошено перед світом: маєте найбільшого гуманіста! Коли б це сталося, то це було б новою духовною трагедією наших часів. Підступна дипломатія СССР — імперії Леніна-Сталіна, цього чергового вияву московського великороджавства, добре попрацювала, щоб затуманити членів ОН, накинути через комісії ОН ще один міт про гуманізм Леніна. А тоді й завоювання світу через підбої, про які марив Ленін, чим погрожував Хрущов і про що маячать нинішні керівники її, буде улегшене.

Ленін — гуманіст! Досить простежити всю діяльність його в ним створеній партії і в уряді, щоб перевіритись, що вся вона була антилюдиною. В усій діяльності він керувався і ісповідував правило, що для досягнення мети всі засоби дозволені включно з брехнею, шантажем, фальсифікацією, підступом, убивством окремих людей і цілих кляс. Проголошуучи його великим оборонцем прав людини, Комісія ОН тим самим намагається виправдати всі злодіяння большевиків. Коли Ленін гуманіст, тоді гуманістами треба визнати і всі способи побудови імперського соціалізму, з його марнінням про зліття всіх націй в імперській калюжі.

ЗАЧЕПЕЧЕА АІРАННА

Добраніческій індустрії, як, например, в Італії, є
торгові зв'язки з країнами СНД та ЄС, в тому числі з Францією, Італією та Німеччиною, які
представляють великий потенціал для розвитку міжнародного обміну та співпраці. У
такому контексті важливо підкреслити, що Україна має добре репутацію як надійний
партнер та компаньйон, який відповідає стандартам європейської економіки та норм
інвестиційного законодавства. Однак, у зв'язку з поганою політикою керівництва, яка
захоплюється фінансовими та енергетичними проектами, а не реальним розвитком
науки та технологій, Україна може втратити свою привабливість як інвестиційна
ціль.

Однак, важливо зазначити, що Україна є членом Європейського Союзу та йде в
рамках ЄС, який має позитивний вплив на економіку України та її потенціал
для розвитку. Завдяки цьому, Україна може отримати доступ до ринків Європи та
загалом світу.

У турецькій промисловості переважають підприємства, які спеціалізуються на
виробництві автомобілів, харчових продуктів, текстильних та будівельних матеріалів.
Українські компанії, які мають ділльні зв'язки з Туреччиною, можуть отримати
доступ до цих ринків та отримати позитивний вплив на своє виробництво та
розвиток країни. Однак, важливо зазначити, що Україна має погану репутацію
у зв'язку з політикою керівництва, яка часто не відповідає стандартам європейської
економіки та нормам міжнародного права.

Важливо зазначити, що Україна має добру репутацію як надійний партнер та компаньйон
у зв'язку з поганою політикою керівництва, яка часто не відповідає стандартам європейської
економіки та нормам міжнародного права. Однак, важливо зазначити, що Україна має
доступ до ринків Європи та здатність до розвитку, яка може бути використана
для підвищення конкурентоспроможності країни та підвищення її позиції на міжнародному
ринку. Важливо зазначити, що Україна має добру репутацію як надійний партнер та компаньйон
у зв'язку з поганою політикою керівництва, яка часто не відповідає стандартам європейської
економіки та нормам міжнародного права. Однак, важливо зазначити, що Україна має
доступ до ринків Європи та здатність до розвитку, яка може бути використана
для підвищення конкурентоспроможності країни та підвищення її позиції на міжнародному
ринку.

Важливо зазначити, що Україна має добру репутацію як надійний партнер та компаньйон
у зв'язку з поганою політикою керівництва, яка часто не відповідає стандартам європейської
економіки та нормам міжнародного права. Однак, важливо зазначити, що Україна має
доступ до ринків Європи та здатність до розвитку, яка може бути використана
для підвищення конкурентоспроможності країни та підвищення її позиції на міжнародному
ринку.

Важливо зазначити, що Україна має добру репутацію як надійний партнер та компаньйон
у зв'язку з поганою політикою керівництва, яка часто не відповідає стандартам європейської
економіки та нормам міжнародного права. Однак, важливо зазначити, що Україна має
доступ до ринків Європи та здатність до розвитку, яка може бути використана
для підвищення конкурентоспроможності країни та підвищення її позиції на міжнародному
ринку.

Важливо зазначити, що Україна має добру репутацію як надійний партнер та компаньйон
у зв'язку з поганою політикою керівництва, яка часто не відповідає стандартам європейської
економіки та нормам міжнародного права. Однак, важливо зазначити, що Україна має
доступ до ринків Європи та здатність до розвитку, яка може бути використана
для підвищення конкурентоспроможності країни та підвищення її позиції на міжнародному
ринку.

Важливо зазначити, що Україна має добру репутацію як надійний партнер та компаньйон
у зв'язку з поганою політикою керівництва, яка часто не відповідає стандартам європейської
економіки та нормам міжнародного права. Однак, важливо зазначити, що Україна має
доступ до ринків Європи та здатність до розвитку, яка може бути використана
для підвищення конкурентоспроможності країни та підвищення її позиції на міжнародному
ринку.

Важливо зазначити, що Україна має добру репутацію як надійний партнер та компаньйон
у зв'язку з поганою політикою керівництва, яка часто не відповідає стандартам європейської
економіки та нормам міжнародного права. Однак, важливо зазначити, що Україна має
доступ до ринків Європи та здатність до розвитку, яка може бути використана
для підвищення конкурентоспроможності країни та підвищення її позиції на міжнародному
ринку.

Важливо зазначити, що Україна має добру репутацію як надійний партнер та компаньйон
у зв'язку з поганою політикою керівництва, яка часто не відповідає стандартам європейської
економіки та нормам міжнародного права. Однак, важливо зазначити, що Україна має
доступ до ринків Європи та здатність до розвитку, яка може бути використана
для підвищення конкурентоспроможності країни та підвищення її позиції на міжнародному
ринку.

цим в'яжеться оборонна спроможність держави. Індустрія дозволяє узбройтися, власна продукція складної зброї, модерних літаків, атомової сили забезпечує існування держави. Навіть у сателітних країнах бачимо намагання економічно звільнитися з оков Москви. Успіхи в цих намаганнях визначають силу тих московських колоній. Югославія нині ціниться вище, як Болгарія, навіть Румунія, яка спротивилася вимогам Москви садити тільки кукурудзу та зре-зигнувати з важкої індустрії, зараховується до вищої категорії держав, як, наприклад, Польща. Зрозуміло, що економічний розвій є також основою поглиблення культури в усіх напрямах, у дослідах над минулим і в експериментах для майбутнього.

Хто нині неспроможний продукувати власну зброю, включно з атомовою, біологічною та хемічною, той дрижить перед непевним завтрашнім днем. Причиною малих воєн і революцій в Азії і в Африці є господарські проблеми. Останній доказ — Біяфра, де СССР і Англія виступили спільно проти розчленування Нігерії для захисту своїх економічних інтересів. Також чисто фінансові інтереси мають велике значення. В'єтнам і сусідні з ним держави є центром руху золота і валюти, широким чорним ринком, в якому активну участь бере червоний Китай.

Ледве чи еміграція зможе допомогти в економічній ділянці у час творення української держави. А проте, бували такі випадки в історії. У польському журналі „Культура”, що входить у Парижі, кілька років тому друковано спомини акціонера галицьких нафтових піль, який був членом дирекції міжнародної спілки для експлуатації бориславської ропи. 1918 року йшлося про те, щоб Захід погодився на прилучення західних земель України до Польщі. Тоді польський уряд натрапляв на труднощі збоку Франції, яка схилалася до рішення віддати Галичину українцям. У критичний момент Варшава з поміччю згаданого директора-поляка ужила економічного аргументу, мовляв, прилучення Галичини до Польщі забезпечить інтереси згаданої нафтової спілки та її партнерів французів і англійців. Справа затягалася, але вкінці господарський аргумент переміг. Галичину прилучено до Польщі. В меншій мірі шкодив нам український уряд із своїми плянами

націоналізації промислу та іншими крайньолівими проектами.

Коли йдеться про міжнародні фінанси, слід ознайомити нашу публіку хоч би з діями централь міжнародних банків з осідком у Швейцарії. Там обертаються величезні капітали, якими невідомі для широкого загалу особи впливають на міжнародну політику. Під час другої світової війни найвищі чинники капіталу відбували наради, в яких брали участь представники великих банків Америки, Англії, Франції і німецького Райхсбанку. Війна війною, але капітали мають свої закони. Визначні політики світу мають у Швейцарії свої закриті контакти. Недавно проголошено тільки деяку частину тих капіталів з прізвищами відомих у політиці людей. Стверджено, щоsovетські партійні керівники також вкладають поважні суми грошей в тих міжнародних банках. Мав їх там і Сталін.

Відбувається таємна гра, ще одна поза політичною, про яку мало знаємо, але яка має велике значення для нашого майбутнього.

ЦІННИЙ СПОГАД

Маріян Курочка: „Міцні скели”. Видано коштом автора, Нью Йорк, стор. 31.

„Минуло вже понад двадцять років, — пише автор цієї книжки, — як я склав приречення, що, коли Господь залишить мене при житті, то опишу те пекло, що його пережила наша Слобідська Струсівка в дніях 10-12 квітня 1941 року. І ось прийшов час, коли виконую свою обіцянку. Хоч за довгі роки зблідли й відпали несуттєві дрібниці, зате опукліше виступило головне: події, настрої й люди. І, згадуючи те все, віднаходжу в душі своїй два цілком протилежні почування: перше з них — це жаль і біль за пролиту кров, за передчасну смерть молодих людей, а друге — це радість і гордість. Кожного разу приходить мені на думку, що коли серед простого, малописьменного селянства могли виховатися такі вольові й безстрашні характери, то українська самостійницька ідея має здорове й міцне коріння”.

Книжечка М. Курочки є спогадом про героїчну смерть подружжя Михайла й Степанії Прусаків, наших патріотичних галицьких селян. Михайло Прусак вступив до ОУН у Слобідці Струсівській ще під польською окупацією. По приході червоно-московського наїзника в 1939 році він далі працював в оунівському підпіллі в своєму селі. Коли побачив, що недовго прийдеться вдергатися на поверхні легального життя, збудував під стайню криївку. В ту криївку він склався, коли енкаведисти прийшли арештувати його в 1941 р. До нього долучилася його дружина, і обоє вони вбили

Степан Женецький

МОВНА ПРОБЛЕМА НА ПРЯШІВЩИНІ

Коли Пряшівщину після другої світової війни відділено від Карпатської України і віддано, чи властиво залишено в складі Чехо-Словаччини, то національне дозрівання тамошнього населення ще не було довершене. Серед українців Пряшівщини все ще трималися старі назви — русини, руснаки, а край свій називали вони „Подкарпатська Русь”, „Угорська Русь” або „Пряшевська Русь”. Серед населення, головним чином серед провідної верстви, було сильно поширене московофільство. Навчання в школах відбувалося або московською мовою (в середніх школах), або на т. зв. „подкарпатському языку”, мішаниною церковнослов'янської та московської мов і місцевого українського діялекту.

Комунастична партія Чехо-Словаччини, чи то на наказ Москви, чи зі своєї власної спонуки, в 1950 р. ввела в усіх школах Пряшівщини навчання українською літературною мовою, наказала друкувати газети, журнали, книжки та кож українською літературною мовою і звеліла називати тамошніх мешканців новою для них національною назвою — українці. Словом — завели на Пряшівщині українізацію.

Таке насильним способом приспішуване, а не нормальним ходом завершуване дозрівання національної свідомості мало дуже погані наслідки. Ту накинену з Праги урядовим розпорядком українізацію спрітно використовували словацькі комуністи-шовіністи для словакізації пряшівських українців. Вони лякали пряшівщан: якщо будете називати себе українцями, то вас вивезуть на Україну або цілу Пряшівщину приєднають до Советського Союзу...

Знаючи, які злидні переживало населення Закарпатської України, після війни приєднаної

з криївки політрука й п'ятьох енкаведистів. Тоді московські окупанти притягнули кіньми гармату і скерували її жерло на криївку. „І ось гармата шарпнулась цілим своїм залізним тілом і ригнула вогнем і димом, а громовий її голос побіг, покотився далеко околицями, даючи знати всій Подільщині, що гинуть її добре, вірні діти! ... Ті, що були близьче до криївки, чули ще по першому вистрілі спів із-під землі: „Ви жертвою в бою нерівнім лягли...”

Ст. Радіон

до СССР, та одержуючи відомості від тих пряшівщан, що добровільно переселилися в комуністичне пекло, українське населення Пряшівщини записувалось масово як словаки. Дійшло до того, що самі українські батьки домагалися перетворювання шкіл з українською викладовою мовою на школи з словацькою викладовою мовою. Під час перепису населення наші люди, не маючи змоги подати свою національність старою назвою русин чи руснак, якої урядово не визнавалося, а боячись подавати себе за українців — записувалися словаками. Коли чехословацькі переписи з-перед другої світової війни виказували, що на Пряшівщині було 350.000 русинів, то в останньому переписі за українців подало себе тільки щось понад 33.000 душ. Знавці тамошніх національних відносин твердять, що всіх українців-русинів разом з т. зв. „словаками греко-католиками” живе тепер на Пряшівщині коло 1.400.000.

Побачивши, що насильне накинення національної назви українці мало дуже некорисні наслідки, українські пряшівські провідники постановили відступити крок назад і ввели подвійну назву: русини-українці. Мовляв, хто хоче називати себе старою назвою — хай називає себе русином чи руснаком, а хто хоче називати себе новою назвою — хай називає себе українцем. В такий спосіб вони хотіли запобігти тому, щоб прихильники старої назви, які не бажають називати себе українцями — називали себе русинами, а не подавали себе за словаців.

З тієї самої причини деякі українські пряшівські провідники відступали назад і з уживанням української літературної мови. Вони твердять, що українські книжки тому не читають широкі круги пряшівських українців, що ті книжки друковані мовою, якої, мовляв, пряшівщани не розуміють. Друкуймо, мовляв, нашу пресу й книжки народною мовою, тобто місцевим українським діялектом, і народ буде їх масово читати. В тижневику „Нове Життя”, що появляється в Пряшеві, розвинулася на цю тему дискусія, з якою варто познайомитися й намішим читачам.

Дискусію започаткував Іван Мацинський, перший секретар Центрального Комітету Культурного Союзу Українських Трудящих (скорочено КСУТ), що є єдиною урядом визнаною українською організацією на Пряшівщині. Він надрукував у „Новому Житті” з 18-го липня 1969 р. статтю „Мовна проблема — річ зовсім неформальна”, у якій пропонує, щоб ця газета друкувалася не загальноукраїнською мовою, а місцевим діалектом, бо „місцевий діалект буде для читачів більш зрозумілий”.

В тій же газеті з 1-го серпня 1969 р. надрукована стаття члена ЦК КСУТ А. Ковача „Обміркуймо, хлопці, добре”, в якій він в основному відкидає пропозицію І. Мацинського, пишучи (цитуємо без зміни правопису):

„Треба рахувати з тим, що „народнорозмовна мова” (це покищо складний термін, але „боже, боже”, яка буде практика!) відбудеть від себе певне коло читачів (а може придобє також нових). Однак, треба і в цьому випадку сто раз міряти, аби відрізана частина не була подібна до нинішньої операції раковини. Не забувати, що тисячі учнів наших шкіл вчили українську мову, а були би правильно вертати їх до „язичія”? Я за максимальне наближення мови нашої преси до нашої інтермовної специфіки. Але не вірю, що треба вертати аж до Духновича!”

(„Олександер Духнович (1803 — 1865) — це культурний діяч Пряшівщини, який користувався так званим язичієм, що мало бути нібито місцевим діалектом Пряшівщини. І. Франко назвав його „чоловіком без сумніву доброї волі і не малих здібностей, невилічимо запутаним у язикові та політичні доктрини”).

В „Новому Житті” з 8-го серпня 1969 р. надрукована стаття Юстини Матяшовської „До неї і не лише до неї”, в якій вона гостро виступила проти пляну І. Мацинського:

„Мені часто доводиться чути такі розмови: „Якби то в Пряшеві видавали газету по-нашому, по-народному, то ми б її радо читали. Але по-українськи не знаємо.

Воно й правда. По-народному читається легко, присно, там думки можна висловити щиріше, може і дотепніше. Та задумайтесь над тим: по якому то народному? Бож русини живуть і на Старолюбовнянщині, на Бардіївщині, Свидниччині й Сининщині. Всюди говорять по-народному. Але послухайте русина з Великого Липника і русина з Улича і побачите, як та їх народна мова відрізняється одна від одної. Як для них писати? Бож зрозуміло, що русинові з Великого Липника не буде здаватись своєю, народною, мовою русина з Улича, і, навпаки, русину з Улича буде чужою мовою русина з Великого Липника”.

Навівши кілька прикладів, як по-різному нащі люди говорять у селах Пряшівщини, авторка далі пише:

„На мою думку, немає причини шукати таку мову. Все одне її не знайдемо. Адже в нас є своя літературна мова, яка об'єднує всі діалекти. У всіх народів є величі різниці в діалектах, і у всіх народів є своя літературна мова, що ці діалекти об'єднує. Чому б ми мали бути гірші за інших і відкидати свою літературну мову? То нам тільки здається, що ми її не розуміємо. Правда, ми, дорослі, українську мову в школі не вивчали і тому вона видіться нам тяжко, незрозуміло. Але прочитайте твори Марка Вовчка або Тараса Шевченка і побачите, що та мова вам найближча до серця, найдініша. Чому? Та тому, що багато залежить від того, як ті, що пишуть для людей, знають цією мовою орудувати. В тому, що наші люди не розуміють української мови не винна сама мова, а ті, які нею інколи так незрозуміло і незграбно пишуть.

Я теж читаю наші українські книжки, пресу, головно „Нове Життя” і „Дружно Вперед” і думаю, що багато статей з них занадто важко написані.

Не треба видумувати якусь спільну народну мову, а треба писати літературною мовою так, щоб всі наші люди відчули її красу і полюбили її”...

В „Нашому Житті” з 15 серпня 1969 р. надрукована стаття Ганни Коцур „Обговорюємо концепцію”, в якій вона гостро виступила проти пляну І. Мацинського. Вона пише:

„Вітаю вас з новим відкриттям: видавати газету на діалекті! Повертатися до XVIII-XIX століття, чи може й далі?

Хіба ви здібні вірити, що газета буде мати більше коло читачів, замінивши літературну мову діалектом? Чи ми, оті прокляті богом і світом русини, здібні вірити, що чеська чи словацька мова більш зрозумілі нашим людям?..

Та наскільки я мовник, можу преспокійно сказати, що близькість нашого діалекту до літературної української мови ніяк не менша, ніж, наприклад, якогось діалекту з східно-південної, східно-північної області України...

Головна база читачів — молодь і інтелігенція. Коли ми зійдемо до суміші діалекту і словакізмів, то рівень преси спаде ще нижче.

Ми українці, по-модерному — русини, хоч це одне і те саме, хочемо цього чи ні — ми є частиною народу, який носить називу український. Ми люди, і ми народ. Хоч в рамках нашої Чехословаччини тільки національність. Тому ми не маємо ніякого права зрікатися своєї літературної мови. А якщо вже так думають наші українці — я так не думаю”.

У 34-му числі „Нового Життя” надрукована стаття в цій справі Гриця Дуди. Там читаємо:

„Здається, що цей експеримент непотрібен. Коли вже робити мовні уступки, то чого уступати дальше від літературної мови, чому усувати її зовсім із газет? Не краще вживати легку форму літературної мови, користуючись при тім вже вжитими новими термінами в нашому народі, як, наприклад, СРД, друзтенвій, председа і т. д. і т. п. Повний перехід газети на діалект — це

слабість нового керівництва КСУТу, нове мовне заміщення аля „неділяці” на Закарпатті перед другою світовою війною...

Не в мові біда, але в газеті. Газету треба зробити цікавою. Коли переведеться мовна операція газети, потім буде треба таку саму операцію зробити в радіомовленні, УНТ, школах і на кінць і в кафедрах української мови філософського і педагогічного факультетів УПИІШ”.

В „Нашому Житті” з 29-го серпня 1969 р. надруковано на цю ж таки тему статтю В. І. Копчака „Лік — дрібна справа”, у якій читасмо:

„Хто ми тепер, чи ми тепер діти-сироти? Кілька років тому ми, нарешті, притулились до своєї рідної матері — українського народу, стали писати і звати себе українцями. За останній рік, початок якого треба віднести до січня 1968 р., нас знов хтось зі „своїх” (не з чужих!) відриває від матері, веде знов у пропасть. Це — дальший експеримент на не раз битому тілі нашого населення!.. Це ж штучне створювання неіснуючого „народу” без кореня, роду і племені!..

Якою мовою видавати „Нове життя”? Повністю погоджуємося з думками А. М. Ковача, Ю. І. Матяшовської, підтримуємо їх своїми слабкими силами. Так, як каже А. М. Ковач, максимального вимогою дня і часу є „Сторінка на діалекті”.

Газету і журнал можна і треба видавати українською літературною мовою, живою, легкою, зрозумілою.

Ця проблема на Пряшівщині має бути вирішена на пленумі Культурної Спілки Українських Трудящих. Якщо судити з тих критичних голосів, що висловлюються проти введення місцевого діялекту, плян І. Мацінського не буде схвалений.

НОВА ПРЕЗІДІЯ СЕКРЕТАРІАТУ СКВУ РОЗПОЧАЛА ПРАЦЮ

Перше засідання нової Президії Секретаріату СКВУ, що відбулося в Нью Йорку 7-го лютого 1967 р., було присвячене устійненню праці на майбутнє та справам організаційного й фінансового порядку.

У черговій каденції працюватимуть при Секретаріяті такі комісії: Церковно-релігійних справ (голова — митрополит **Максим Германюк**), Прав людини (голова — сенатор **Павла Юзик**), Української кооперації (голова — **Омелян Плещкевич**), Студентських справ (голова — д-р **Богдан Футей**), Статистично-довідкова (голова — д-р **Іван Тесля**), Координації праці жіночих організацій (голова — **Олена Лотоцька**), Преси та інформації (голова — **Михайло Сосновський**). Президія схвалила досі пороблені заходи щодо організації Комісії для справ української культури (голова — проф. **Микола Степаненко**).

Президія зреорганізувала Комісію дослідів життя українців у сателітних державах та Комісію студій су-

часної України, створивши одну Комісію дослідів українського життя сучасної України та інших комуністичних країн.

Президія схвалила проект секретаря **I. Білинського** щодо форми акції у зв'язку з рішенням ЮНЕСКО відзначати в цьому році в цілому світі роковини Леніна, як „речника гуманізму”.

З біжучих справ розглянено справу допомоги українцям — жертвам землетрусу в Югославії. Звідомлення подали президент Секретаріату, **Йосип Лисогір**, який відвідав місцевості, що потерпіли внаслідок землетрусу, та директор ЗУАДК, д-р **В. Галан**.

Від 1-го лютого 1970 року бюро Секретаріату СКВУ приміщується на терені ЗСА в Нью Йорку. У всіх справах писати на адресу:

Ворлд Конгресс ов Фрі Юкрейніенс, П. О. Бокс 117
Олд Челсі Стейшен, Нью Йорк, Н. Й., 10011, ЗСА.

ДОПОВІДЬ СЛАВИ СТЕЦЬКО В НЮ ЙОРКУ

8-го березня у Великій залі Народного Дому при 2-й Авеню відбулась доповідь гості з Європи, відомої діячки АВН пані Слави Стецько. Сходини відкрили і ведення їх передав проф. К. Савчукові голова ПАВНА в Нью Йорку п. **Шпонтак**. В президії були пані **Мирослава Ласовська** і п. **Л. Пришляк**.

Доповідь на тему „Становище в Україні і світовий антимосковський фронт” тривала в переповненій публікою залі півтори години. Глибоко проаналізувавши сучасний політичний стан в Україні, доповідачка майстерно пов’язала його з діяльністю українських національних сил на міжнародному форумі. Пані Слава Стецько докладно обізнана з ідейно-політичним змістом чисельних антикомуністичних конференцій в Азії і Європі.

Свою доповідь ілюструвала вона виступами видатних антикомуністичних діячів Японії, Тайланду, Кореї, В’єтнаму, Англії, Данії та інших країн і представила поступ української політичної думки від антикомунізму до антиімперіалізму, як вияву комунізму. Ця концепція, ствердила доповідачка, здобувала місце на всіх згаданих вище конференціях. Близьку виголошена доповідь була перейнята глибокою вірою в українську людину, її творчий змаг так в Україні, як і в широкому світі.

Присутні з непослабною увагою вислухали доповідачу, не раз перериваючи її оплесками. Після доповіді для гості з Європи було зorganізоване прийняття.

ЧИТАЙТЕ,

ПЕРЕДЛАЧУЙТЕ,

„ВІСНИК”!

ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ГОЛ. КОМАНДИРА УПА ГЕН. ТАРАСА ЧУПРИНКИ

7-го березня у Філадельфії в залі Бенджемін Франклін з масовою участю старших і зорганізованої та уніформованої молоді відбулось вшанування пам'яті Головного Командира УПА ген.-хор. Тараса Чупринки-Романа Шухевича у 20-ліття його геройської смерти в бою з ворогом України.

Жалобну академію підготував діловий комітет, складений з представників різних організацій, під патронатом Відділу УККА. Перед портретом Т. Чупринки (виконав В. Ласовський) відбувся апель, яким проводив від 1 Дивізії УНА Б. Артимишин. Академію відкрив голова ОбВУА М. Алексєвич. На апелі грав на сурмі Я. Федорійчук. Члени ТУСМ В. Лупань і Л. Івасік прочитали уривки із Звернення Воюючої України підписаного ген.-хор. Т. Чупринкою.

Після складення вінків перед портретом Головного Командира УПА промову виголосив ген.-полк. Павло Шандрук. Потім виступали тріо „Анкор” у складі Марусі Штець, Орисі Гевка і Віри Дльобога, в супроводі піяніста А. Шуля, та бандурист Р. Левицький.

Закінчилася академія виступом молоді з СУМА, Пласту, Рідної Школи та Школи Українознавства при Осередку СУМА ім. УПА під керівництвом В. Мельника, і відспіванням українського національного гімну.

Того ж дня в українській католицькій і православній церквах відбулись Богослуження, на яких були представники організацій із своїми прaporами.

СВЯТО СОБОРНОСТИ І НЕЗАЛЕЖНОСТИ В ПАЛАТАЙНІ

Дня 1-го лютого ц. р. в Палатаїні Академію, присвячену історичним датам 22 січня 1918 і 22 січня 1919 рр., відкрив І. Фіта. Доповідь виголосив представник молодої генерації, булавний Юного СУМА в Чікаго, Мирон Куляс.

У своєму добре опрацьованому рефераті прелегент підкреслив, що відповідальність за політичну неволю, яку переживає український народ, треба приписати у великій мірі не тільки ворожим силам, але й нам самим та тим нашим провідникам, які, перейнявшись московськими соціалістичними ідеями, не брали під увагу українського національного інтересу і не будували визвольної політики на національних концепціях. За здобуття власної держави, сказав Д. Куляс, замало поносити жертви і проливати кров, основним є організація, спільна ідея, віра в перемогу і сильний дух. Нам сьогодні треба шукати дороги до розуму і серця української молоді, яка в побудові державності є найважливішим чинником. Дорога до Києва йшла через Круті, і молоді борці-одчайдухи виявили найбільше геройство в боротьбі за реалізацію ідеї української державності. Акт 22 січня 1919 р. став результатом рішучої волі української нації.

Академія розпочалася „Молитвою українського юнацького”, яку провів п. Лехнюк. Проклямацію посадника Річарда Делі прочитала Орися Коцко. Рецитацію „Зоріла золота заграва” виконала п-ні М. Плішка.

Добре співали хор Юнацтва СУМА Осередку ім. М. Павлушкиова з Чікаго під керівництвом п. В. Дзуля. Невтомний диригент В. Дзуль, який посвячує весь свій час українській молоді, дійсно виконує патріотичну місію для поневоленої України.

Академію закінчено відспіванням національного гімну.

Іван Фіта

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ПАТРІЯРХАТУ УКЦ

У квітні відбудуться масові зіbrання і маніфестації українських католиків у багатьох містах ЗСА і Канади та інших країн поселення українців у вільному світі за здійснення патріярхального устрою Української Католицької Церкви. Таке рішення прийняла Конференція за здійснення Патріярхату УКЦеркви, що відбулася в Торонто, в Канаді, 7 і 8 березня ц. р. з участю 118 делегатів та гостей, а закінчилася громадським вічем з участю понад 1.000 осіб.

Конференцію скликала Крайова Канадійська Рада українських громадських організацій за Патріярхат Української Католицької Церкви, а її господарем була Рада українських громадських організацій за Патріярхат УКЦеркви у Торонто, головою якої є д-р Ю. Пелех, а секретарем Я. Вільк.

Першою темою Конференції було „Правне положення УКЦеркви” на основі постанов Синоду Єпископів з 4 жовтня 1969 р., а другою — „Організація і координація спільної акції за Патріярхат”.

Для здійснення постанов Конференції покликано Координаційну комісію для ЗСА і Канади, в склад якої увійшли із ЗСА: д-р Ю. Городиловський, д-р Р. Осінчук, д-р Р. Смік, д-р Гасцький, д-р Кобиляцький, д-р Р. Криштальський, д-р Б. Шебунчак, д-р В. Шкудор, д-р З. Винницький, ред. В. Качмар, студ. О. Черінь, і п-ні О. Гарасовська; з Канади до Комісії були обрані: д-р Ю. Пелех, д-р М. Марунчак, мгр В. Верига, ред. В. Солонинка, мгр Є. Мастикаш, Р. Брикович, д-р М. Кушпета, д-р Ю. Даревич, Ю. Карманін, адв. Р. Максимів, пані О. Ковалська, мгр Р. Миндюк та Р. Осташевський.

На закінчення Конференції сквалено заяву, що підсумовує вислід нарад та пропонує нову акцію.

Від Президії Конференції і Громадського віча Іх Блаженству, Верховному Архиєпископові Кир Йосифові вислано такий привіт:

Президія та учасники Конференції організацій за здійснення Патріярхату Української Католицької Церкви з ЗСА і Канади та приявні на Громадському вічу, скликаному з цієї нагоди в Торонто, в Канаді, в дніх 7 і 8 березня 1970 року, складають співівський привіт Вашому Блаженству, Первоєпархові Української Церкви.

кви, голові Синоду та членам Синоду Української Католицької Церкви і запевняють Вас, що ми доловимо всіх зусиль, щоб допомогти у Ваших заходах для введення в життя конституційного патріархального устрою Української Церкви під Вашим проводом.

~~~~~

УКРАЇНСЬКА СТАНІЦЯ АП АБН В ЧІКАГО

10 грудня 1969 р. відбувся вечір АБН в Домівці СУМА ім. Павлушкиова в Чікаго, на якому головним промовцем був голова АП АБН на Америку, д-р Нестор Процик, що на запрошення станиці приїхав з Боффало.

Пані Уляна Ізелевич, голова Української Станиці АП АБН в Чікаго, відкрила вечір, представила присутнім д-ра Нестора Процика і коротко поінформувала про діяльність Української Станиці АБН в Чікаго.

Д-р Процик у своїй доповіді розповів про працю та завдання АБН, як організації, яка працює на зовнішньому відтинку, тісно співпрацюючи з іншими народами світу в боротьбі проти комунізму. Після доповіді д-рові Процикові вручено грамоту й пропам'ятну медаль, яку видав АБН в 10-ту річницю проголошення Проклямації Тижня Поневолених Народів колишнім президентом ЗСА Двайтом Айзенгавером.

Того ж вечора відбулася льотерія, прибуток з якої в сумі 1.000 дол. вислано до Централі АБН. На потреби АБН склали дар у сумі по 100 дол. Щадично-Кредитова Спілка „Самопоміч” і банк „Певність”.

А. С.

~~~~~

ПРИВІТ УКРАЇНСЬКІЙ РАДІОПРОГРАМІ В. ШАРВАНА

З нагоди 20-річного ювілею Української Радіопрограми Василя Шарвана в Боффало, яка гідно відслухила цей некороткий час для української визвольної справи і своєї громади, вітаємо її енергійного керівника та його співпрацівників і бажаємо ще більших успіхів у їхній праці.

РЕДАКЦІЯ „ВІСНИКА ОЧСУ”

~~~~~

КОЖНИЙ ВІДЧУВАВ РАМ'Я СВОГО ПОБРАТИМА

1-го березня ц. р. в Піттсбургу, Па, відбулись річні збори Відділу ОЧСУ ч. 21. Зборами проводила президія в складі Ананія Никончука — голови і Володимира Коваля — секретаря.

Із звітів голови Управи ред. Павла Маренця, секретаря Володимира Коваля і касира Дмитра Мельничука можна було виразно уявити діяльність Відділу на суспільно-громадському й політичному полі. Організація успішно перевела збірку на Визвольний Фонд, виконала ряд доручень Головної Управи, влаштувала кілька імпрез, участь в яких взяло поважне число українсько-

го громадянства. З важливих імпрез слід відмітити: зустріч пані Слави Стецько, редактора „АБН-Кореспонденц”, з українським громадянством 15 березня 1969 р., пресконференцію пані Стецько з участю кореспондента „Піттсбург Прес”, Ювілейний бенкет на відзначення 40-ліття ОУН, на якому з доповіддю виступила пані Уляна Ізелевич з Чікаго, а вступне слово виголосив п. Володимир Мазур, вечір присвячений 10-літтю з дня смерті Провідника ОУН сл. п. Степана Бандери 1 листопада 1969 р., на якому доповідь виголосив п. С. Мудрик з Німеччини.

Голова Контрольної комісії п. Володимир Мазур стверджив, що діяльність Управи відбувалась згідно з напрямними і дорученнями Головної Управи ОЧСУ.

До нової Управи увійшли: Володимир Коваль — голова, Анан Никончук — заст. голови, Михайло Любичевський — секретар, Дмитро Мельничук — касир, Павло Маренець — референт інформації, Іван Щадий — кольпортер преси і видань; члени Управи: Стефанія Голуб'як, Михайло Олійник, Яків Купчак, Григорій Смолін; Контрольна комісія: Володимир Мазур — голова, Дмитро Бобурчак і Василь Бобик — члени.

В новообраному складі Управи заступлені Галичина, Волинь і Придніпрянщина. В постановах 3-го Великого Збору ОУН сказано, що націоналістичний рух повинен зберігати соборність не лише декларативну, але й в персональному підборі кадрів. Суспільно-політична організація ОЧСУ, яка стоїть на ідейно-політичних засадах націоналістичного руху, повинна також змагатись до усборнення своїх кадрів, і тому такий підбір новообраної Управи 21 Відділу ОЧСУ є похвальний.

Після зборів, на яких було біля 30 осіб членів і гостей, відбувся товариський вечір, що його влаштувала фінансово-господарська референтура. Це були збори і товариська зустріч, на яких кожний відчував рам'я свого побратима.

П. К.

~~~~~

З НОВИХ ВИДАНЬ

„ГЕНЕРАЛ РОМАН ШУХЕВИЧ”

Генерал - хорунжому Романові Шухевичу - Тарасові Чупринці сповнилося 63 роки цього року, якби не погір він 20 років тому в першій боротьбі за відновлення незалежної Соборної Української Держави. Недавно в Бібліотеці Українського Підпільника, у виданні Організації Українських Націоналістів з'явилася цінна книжка про Романа Шухевича. Її зміст складається з двох розвідок: проф. Степана Шаха — Роман Шухевич — символ незламності та д-ра Григорія Василькевича праця про Романа Шухевича, як провідника повстанських воєн. На цю книжку звертаємо увагу нашим читачам, оскільки вона дуже добре надається для готування рефератів про незабутнього Головного Командира УПА.

У праці Степана Шаха, автора спогадів про Львів (два томи) і монографії про о. Маркіяна Шашкевича,

маємо спробу подати наукову біографію Романа Шухевича. До речі, на цей жанр наша література дуже бідна: ми досі не маємо повних біографій таких визначних діячів як Симон Петлюра, Євген Коновалець, Микола Юнаків, Михайло Омелянович-Павленко.

Проф. Степан Шах потрактував свою спробу дати вичерпний родовід генерала Романа Шухевича, як спомин. Справді, він добре знав майбутнього Головного Командира УПА, бо разом з полк. Євгеном Коновалцем жив у Львові у бабуні Романа Шухевича, пані Герміні з Любовичів-Шухевич. У цієї бабуні мешкав теж Роман Шухевич аж до матури, яку здав у 1925 році на філії Академічної гімназії.

Д-р Григорій Василькович дає аналізу й оцінку подій, що мали місце на українських землях в часі другої світової війни і після неї. Автор висвітлює значення ідейних надбань, що давали народові силу вести боротьбу у дуже важких умовах, і подає форми організації візвольних формаций, стратегію й тактику, стосовану в повстанській війні. Уважаючи, що дослідження цих справ потрібне для науки майбутнім генераціям українського народу, він наводить такі слова з підпільного повідомлення про смерть Романа Шухевича:

„Протиокупантська боротьба УПА під досвідченим і відважним керівництвом славної пам'яті генерала Романа Шухевича-Чупринки з погляду масового героїзму і патріотизму, з погляду завзяття і жертвенності всіх її учасників та українських народніх мас, з погляду тих незвичайно важких умов, в яких вона ввесь час проходила — не має собі рівної не тільки в українській, але й в світовій історії. Вона завжди становитиме одну з найславніших, найгероїчніших сторінок історії України”.

І це, на нашу думку, головна причина, чому в сучасній Україні, українська молодь, як про це свідчить творчість Василя Симоненка і багатьох інших, говорить мовою Чупринки, мовою видань УПА й підпілля ОУН.

Л. III.

*****

„Естафета” — журнал для всіх

На „Естафету”, журнал Асоціації Діячів Української Культури, давно вже очікували читачі, і своїм першим числом, з позначенням „січень 1970” цей журнал-піврічник гідно презентував себе перед Україною.

Що ж являє собою „Естафета” і до чого прагнути її редактори та автори?

На двокольоровій обкладинці, цікаво розв’язаній мистцем Володимиром Ласовським, читаємо: „Естафета” — журнал літератури, мистецтва, науки і критики, число перве, АДУК”. Далі довідуємося, що це число журналу зредагувала колегія на чолі з головним редактором д-ром Богданом Стебельським і мовним редактором Вячеславом Давиденком, а вийшло воно у виданні „Гомону України” в Канаді.

Добрий естетичний смак та продуманість випуску виявляються з перших же сторінок. Уже з 3-ої сторінки

довідуємося, хто несе естафету національної української культури. Ось список авторів першого числа, що виявляє жанрове багатство та різноманітність журналу: письменники — д-р Микола М. Аркас, Оксана Керч, Іван Ковалів, Алла Коссовська, Володимир Куліш, Олег Лисяк і його син Олег Зенон Лисяк, Юрій Тис; поети — Володимир Гаврилюк, Міра Гармаш, Леонід Полтава, Нестор Ріпецький, Ігор Шанковський, Аріядна Шум (щоб не називати ще кількох, які виступили і з прозовими творами); літературознавці — Ілля Чайковський, Богдан Стебельський, Вол. Ласовський, д-р Богдан Романенчук, Адольф Гладилович, д-р Степан Галамай, д-р Степан М. Горак. Драма представлена „Вершниками до моря” Д. М. Сінга в перекладі д-ра Романа Кухаря та п’есою Ю. Тиса „Галузка яблуневого цвіту”. У розділі „Огляд книжок і рецензій” виступили: Оксана Керч, Ю. Тис, Софія Наумович, В. Гаврилюк, Остап Хмурович, Володимир Макар. Окремо стоять „Філософські арабески” Вол. Гаврилюка і філософські статті д-ра Михайла Кушніра „Персоналістична критика” та Аріядни Шум „Технє” чи „колажей”. До речі, ця ж авторка виявила себе і як оригінальна поетка в циклі „З пісень Золотого Тельця”.

На стор. 246 „Естафети” сказано про її видавця: „Асоціація Діячів Української Культури є понадпрофесійним ідейним об’єднанням творчих людей усіх галузей культури, що обстоюють принцип суверенності і підметності української культури, її духової самобутності — світогляду, культури та державності”.

Високий культурний рівень „Естафети” — далеко не для всіх. Але особлива вартість журналу полягає в тому, що в цім першім числі (сподіваемося, і в наступних!) кожного рівня читач знайде для себе досить цікавого матеріалу. Від філософії, поезії, прози і драми через сильветки-портрети сучасних діячів культури і аж до хронік українського мистецького життя на еміграції і в Україні та розповіді про малесенький „Кобзар” Т. Шевченка (виданий у Женеві майже 90 років тому, він нелегально дістався в Україну з-за кордону) — все це нові, оригінальні твори й матеріали, про які можна сказати коротко: „є що читати!”

З друком першого числа „Естафети”, ілюстрованого фотопропродукціями творів таких мистців, як В. Баляс, М. Кушнір, А. Малюца, М. Черешньовський та фігуральними композиціями М. Кушніра й абстрактними молодого Ждана Ласовського, — виринас й стара, але завжди нова проблема: проблема читача й передплатника. Ця справа ускладнена тим, що українська людина живе в специфічних обставинах, поза рідною землею. Ускладнена є й тим, що не легко до читацького загалу залучувати молодь, яка виростає в десятюх країнах вільного світу. Але якщо наша передова високошкільна і середньошкільна молодь не раз нарікала на відсутність відповідної лектури — нехай візьмемо до рук перве число „Естафети”, а другим напевно ще більше зацікавиться.

Передплату на „Естафету” треба поширити всюди, де лише є цікава й допитлива українська людина, без огляду на вік чи навіть рівень знань. Масова передпла-

та журналу буде не лише виявом уваги національно-свідомої громади до творців мистецького слова, працівників театру, мистців пензля, композиторів, співаків та інших діячів національної культури поза поневоленою Україною — поширення „Естафети” може відіграти особливу роль в нашій спільній боротьбі за здійснення найвищих ідеалів нації.

Трафаретно звучить вираз „слово за читачем”, та дозведеться його вжити, бо працівники української культури — автори „Естафети” — зробили дійсно багато, навіть дуже багато, як на перше число. З таким журналом можна з гордістю з'явитись і перед найбільш виагливим українською чи чужинецькою публікою.

Після виходу першого числа „Естафети”, до речі — з одноіменного поезію Ліни Костенко на початку, соцветська партійна критика буде змушена або цілковито замовчати цю подію, або ж розпочати пресові атаки, які напевно успіху не матимуть, бо, як пише Ариядна Шум: „Українці тим щасливі, що, крім скарбниці всесвітньої філософії, окрім грецької, науки Христа і великих, особливо східних Отців Церкви, мають свого власного вчителя — Тараса Шевченка”.

(М. Ш.)

ЧИ КОНФЛІКТ ГЕНЕРАЦІЙ — МІТ?

У цій голосній тепер справі широке опитування провів недавно популярний часопис „Інквайрер”. Згідно з переконанням багатьох експертів такої проблеми взагалі не існує. І тому, кажуть вони, коли ви с батько, який не розуміє свого сина, або син, який не розуміє свого батька — не оправдуйте своєї біди конфліктом генерацій, яким переполісують мозки телевізія, Медісон Евню і інші засоби масової пропаганди. Це — зручна, але потенційно трагічна крипата фраза, яка може привести до соціальної катастрофи, якщо ми не перестанемо спиратися на неї, як на „костур” для пояснення вад обох генерацій.

Різниці в думках між молоддю і старшими існували завжди, але раніше були вони здоровіші з обох сторін. Сьогодні, оскільки ми переконуємо одне одного, що поміж генераціями пролягає бездонна прірва, яку годі перескочити, ми навіть не пробусмо цього робити.

Це — висновки багатьох опитаних педагогів, журналістів, психіятрів, соціологів, духовників і студентів. Загально вони погоджуються на чотири ключові ствердження щодо фальшивості концепції „конфлікту генерацій”:

— Це — надуживаний термін на означення ситуації старої, як світ.

— Це — міт, широко сприйманий як факт, не зважаючи на те, що логіка і дійсність цей міт заперечують.

— Різниці між генераціями видаються тепер глибшими, як були колись, з огляду на раптовність зміни соціальних відносин, звичаїв, манер, поведінки і з огляду на те, що тепер молоді є більше, як будь-коли давніше.

— Якщо цю проблему залишимо ми напризволяще,

Відповідь „патлатим і бородатим”

Назва моєї відповіді умовна, бож я належу до тих небагатьох старших, які не висмівають сучасної моди. Адже бороди носили і наш Грінченко, і наш Коцюбинський і багато інших людей кінця XIX ст. в усьому світі, тож чіпатися чиєсь бороди немає найменшого глупду. Щождо „патлів”, то знаємо, що французькі аристократи XVIII ст. так запустили були власні чи штучні патли, що ім треба було аж срібних молоточків для однієї, не зовсім апетитної операції. Отож, коли можна було французьким аристократам чи нашим письменникам носити бороди й патли, то зовсім немає рації дивуватися, що сьогоднішні студенти прийняли їх для моди XX століття. А подалого, в назві цієї статті, вислову вжила я для окреслення досить таки численних українських студентів, які з'явилися на конгрес ЦЕСУС-у 1969 р. саме в такому вигляді, але це зовсім не перешкодило їм виявляти любов до України, і саме це я підкresлила. А коли це когось заболіло, то мені прикро, бо наміру ображати когось за його зовнішній вигляд у мене не було. Проте, позуючи на ображеного, написав п. Роман Купчинський у „Нових Напрямах” за жовтень 1969 р. статтю „Про „патлатих і бородатих”, у якій звернувся з кількома запитами вбік моєї скромної особи, і тому я бажаю йому відповісти. Моя відповідь, правда, дуже спізнена, бо так довго йшли до нас у Париж „Нові Напрями”, — але хіба це має значення для наших „вічних” проблем?

— Пан Роман Купчинський критикує мене за те, що я, замість навести всі 42 резолюції, навела тільки 11. Поміниувши те, що для моого репортажу, а не звіту, я могла вибрати з резолюцій те, що вважала за відповідне, дуже сумніваюся, щоб редакція „Української Думки”, в якій з'явилися мої статті „Що робили наші студенти у Мюнхені” (серпень 1969), — хотіла містити у репортажі 42 резолюції. До речі: всупереч наріканням молоді на „довгі та нудні” доповіді чи „писанину” старших, — саме на студентському конгресі ЦЕСУС-у можна було слухати двогодинні „привіти” і читати предовгі й численні резолюції!..

— Пан Купчинський твердить, що не всі резолюції були прийняті одноголосно, бо він сам голосував проти деяких. Тоді він повинен звернутися до президії конгресу, яка не відмітила голосів „проти” чи „стриманих”, а оплески залі звичайно вказують на одноголосність.

— Далі твердить п. Купчинський, що я не зацитувала інших резолюцій тому, що вони „виявляють пев-

різниці між генераціями можуть витворити справжній конфлікт, дуже небезпечний для суспільства.

Карен Руссак із Веллі коледжу в Каліфорнії підсумував цю проблему дуже просто:

„Це — річ не нова. Все воно почалося дуже давно. Новими є лише терміни, одяг, стиль. Люди залишилися тими самими: діти зачіпають батьків, а батьки дають їм здачі. Конфлікт генерацій? Пусті слова!

не самостійне мислення українського студентства". І наводить приклад із рез. 3/2, в якій говориться: „Політичні організації, які існують тільки з надією, що в разі визволення України вони будуть намагатися створити політичний, економічний і соціальний устрій лише за їхньою уявою — не оправдують свого існування на еміграції"; та рез. 3/3: „Тому, що ці організації ще й тепер провадять між собою політичну боротьбу за справи, які сьогодні є зовсім неактуальними і тим самим втратили перспективу на майбутнє, і тому, що вони мають деякий вплив на певну кількість молодшого покоління, яке наївно повторює ті самі перестарілі методи і фрази, і тому, що це далі творить роздор між українцями — існування тих організацій є неоправдане і небажане".

Отож обидві наведені вище і важко зредаговані резолюції не виявляють „самостійного мислення” і ніякої „Америки не відкривають”. Усе це вже було! Адже по-коління моє віку ставилося так само вороже до спорів і роздорів поміж різними ес-деками, ес-ерами, ес-ефами, соц.-революціонерами і соц.-демократами, як певна частина сьогоднішньої молоді ставиться до різниць поміж сучасними угрупованнями. Більше того: ми звинувачували наших „старих” у провалі визвольних змагань саме із-за цих роздорів, і поборювали та висміяли відоме соціалістичне гасло: „як не буде України соціалістичної, то хай не буде ніякої!”. Однаке, так, як ми не могли заборонити їм „існувати”, так і та молодь, яка хоче „відкрити Америку”, не може цього зробити, тим більше, що, як твердить наведена резолюція, — „вони мають деякий вплив на певну кількість молодшого покоління...” А коли так, то з ними навіть не так погано, як це було зі соціалістами наших часів!..

— П. Купчинський повчає мене, що я повинна наводити резолюції в цілості, а не точкувати пропущені місця, як це я зробила із-за важкого стилю і зайвої велемовності. Тут знову мушу пригадати, що я писала репортаж, а не звіт, до того ж я, наприклад, із точною 2/5 повністю погоджуєсь, бо вона говорить, що „молодечі і студентські товариства мусять співпрацювати між собою”, а „студенти мусять стати авангардом”. Свята правда! Я тільки змінила б категоричне „мусять” на „повинні”, бо хто ж може когось примусити до чогось у нашому вільному, демократичному світі?

— Не подобається п. Купчинському, що я писала про гарні забави та дружні шаржі студентів, і ображаеться на мое підмічення, що „навіть у патлатих і бородатих” переважали „здоровий глузд та тверді моральні засади”. Чи п. Купчинський волів би, щоб у них „здоровий глузд” не переважав?

— Під час „інциденту” між п. Катрусею Горбач (яку, як і її батьків знаю і поважаю) та п. Богданом Шупером я не була на залі, однаке з відповіді п. Шупера вношу, що таки справді: навіщо на українському конгресі видвигати німецькі (байдуже соціалістичні чи націоналістичні) проблеми? Хіба не досить було українських?

— Так само із-за відсутності під час виступу пані Слави Стецько не могла я про те писати. У тому випадку хочу відвернути запитання п. Купчинського до мене в його ж таки бік: чи він уважає, що „створення військових легіонів для збройного визволення України” — це щось таке для нас „неактуальне”, що про нього не годиться й думати українській молоді? Чи українська молодь гірша за жидівську, альжирську, біяфрійську, в'єтнамську, ірландську чи кожну іншу, яка бореться за волю своєї батьківщини? Страх п. Купчинського перед такими „патріотичними” (його ж лапки!) думками знову ж таки нагадує мені, але не нас, молодих, колишніх, а наших „старих”, які виступали проти революційних дій українських націоналістів. На щастя, тодіння молодь їх не слухала і не тільки вела саботажну акцію проти поляків незгірше за недавніх альжирців проти Франції, але й в часі другої світової війни врятувала честь нації та заперечила ворожкі вигадки про колаборантство з нацистами — виставивши для боротьби проти двох окупантів України геройську УПА.

Софія Наумович

ДОКУМЕНТИ З ТОГО БОКУ

ЗНОВУ АКАДЕМІК САХАРОВ

У підпільному „самвидаві” в ССР вийшов адресований на ім’я Брежнєва лист за підписом Сахарова, ніби того самого академіка Андрія Сахарова, який влітку 1968 р. написав був нелегально поширювану в Сосівському Союзі статтю п. н. „Міркування про прогрес, мирне співіснування та інтелектуальну свободу”. Цей лист був висланий Брежнєву перед пленумом ЦК КПСС, що відбувся 15 грудня минулого року. Акад. Сахаров пише:

„На закритих партійних зборах читають тепер ваше, Леоніде Іллічу, звернення до всіх членів КПСС. У зверненні наводиться деякі подробиці, невідомі низам, але в загальному змальовується картину, давно відому і членам партії і всьому народові.

Ми давно вже знаємо, що програли не тільки битву за Місяць, але й економічне змагання в цілому, що відайність праці у нас мізерна, що наша країна перетворюється на сировинний додаток Європи, що ми тримаємося лише завдяки казковим природним ресурсам і традиційній терпеливості селян. Усі бачать, що ніхто не бажає у нас займатися реальною працею, а тільки фіктивні події, як ювілії і дати, стали для нас важливішими за справжні події економічного і соціального життя. Все це — наслідок того, що ми багато років живемо у видуманому світі, обманюємо один одного і не відважуємося глянути правді в очі у той час, як інші держави не панують у небі, а на землі будуєть своє господарство і тому випереджають нас чимраздалі.

Не буває тепер жадної дружньої зустрічі, де не говорили б про це. Адже всі знають, що довготривалий

колективний самообман неминучо веде до катастрофи. По всій країні говорять про це. І ось — ваше звернення.

Це — сміливий, правильний крок з вашого боку, і історія поставить вам його в заслугу. Але вона не подарує вам, якщо за сигналом не підуть спасенні заходи. А вони дуже прості. Лікування підказується діагнозою. Загальну взаємну брехню можна лікувати тільки прилюдністю („гласностю” — ред.). Скільки ініціативи, розуму, ентузіазму вилітиться назовні, якщо, напроті, перестануть затикати роти. По редакціях журналів лежать десятки статей, на машинках надруковано десятки книжок, в яких чесно аналізується наше життя. Все це „не пропускають”.

Гордість російської літератури — Солженицина — вигнали з Спілки Письменників. Парлямент, що коштує стільки грошей, став сліпою машиною голосування.

Прилюдність і тільки прилюдність може поставити хвору Росію на шлях видужання”.

ГЕНЕРАЛ ПЕТРО ГРИГОРЕНКО — В БОЖЕВІЛЬНІ

Західні кореспонденти в Москві довідались, що ген. Петра Григоренка, який прославився своїми виступами в обороні переслідуванням совєтським режимом інтелігентів, а також депортованих Сталіним до Середньої Азії кримських татар, ув'язнено наприкінці лютого в Казані у лікарні для психічнохворих злочинців. Короткий час перед тим ген. Григоренко перебував у божевільні в Москві. Рішення ув'язнити бунтаря-генерала прийнято внаслідок судового процесу, в якому брали участь прислані з Москви лікарі-психіятри, відомі з попередніх розправ над інакомислячими. На той процес не допущено ні адвокатів, ні родичів ген. Григоренка.

БОРЮТЬСЯ ЗА ВЛАДУ В КРЕМЛІ

З Югославії надійшли вірогідні вістки про поважні розходження у кремлівській верхівці в зв'язку з новими провалами в сільському господарстві й промисловості. Три члени Політбюро — Михаїл Суслов, Олександер Шелепін і Кирил Мазуров — підписали заяву з гострою критикою генерального секретаря Леоніда Брежнєва і голови уряду Олексія Косигіна за ці провали. Михаїла Суслова, що має тепер 68 років і є тяжко хворий, вважають головним ідеологом комуністичної партії. Однак, особою, що зайніціювала виклик сучасному керівництву ССР, є хрущовський висуванець О. Шелепін, колишній перший секретар комсомолу і голова КГБ.

Керівник відділу преси при міністерстві закордонних справ у Москві Л. Замятін заявив 10 березня ц. р. західнім кореспондентам, що вище згадану заяву „зфабрикували вороги ССР”.

МОСКОВСЬКИЙ ПАТРІЯРХ ПРОСТИГАЄ РУКУ ДО НІМЦІВ

Німецький журнал „Християнський Схід”, що виходить у Вюрцбургу, повідомляє, що в Авгсбурзі недавно створено православну парафію в юрисдикції московського патріярха Олексія, в якій богослужіння провівиться німецькою мовою. Засновником цієї парафії є колишній католицький священик, який перейшов на московське православ'я.

РОЗСАДНИК СОВІТСЬКИХ АГЕНТІВ

Ректор „Університету дружби народів ім. Люмумби” в Москві, в якому на упривілейованому супроти советських студентів становищі вчиться молодь з новопосталих країн Африки, Азії і Південної Америки, подає такі відомості про цей університет: охоплює він 4.000 студентів із згаданих континентів, має 225 аспірантів, за десять років підготовив 2.335 спеціалістів, які вже самостійно „працюють” на батьківщині; в університеті створено 150 лабораторій, 20 спеціальних кабінетів з модерним устаткованням, а його 82 катедри нараховують 865 викладачів, серед них 84 професорів — докторів наук, 388 кандидатів і доцентів. „Міжнародний авторитет нашого університету, — пише його ректор С. Румянцев, — зростає з кожним роком, інтерес до нього в усьому світі збільшується”.

ОБМОСКОВІШУТЬ КРИМ

У київській „Літературній Україні” з 28 лютого ц. р. вміщено звіт голови бюро кримського літературного об'єднання Є. Черткова, що представляє сумний образ тотального змосковщення літератури, яка появляється в Криму. Ось що говорив Є. Чертков:

„Нині в Севастополі живуть і працюють члени Спілки Письменників М. Криванчиков, К. Портнов і В. Фролова, які видали по кілька книжок поезії та прози. Помітно зросла творча активність багатьох молодих літераторів. І. Тучков нещодавно випустив у світ другу книгу поезій „Кузнеці”, в якій лишився вірним робітничій темі. З цікавими нарисами й оповіданнями виступає М. Лезін — його остання книжка „Батилиман” здобула позитивну оцінку. Радує дитячого читача книжками М. Маркова. Йї „Володина сумка” видавалася в Симферополі, Києві, а тепер письменниця працює над новою повістю. Часто в місцевій і центральній пресі виступають з нарисами та оповіданнями О. Круглов, В. Шерешев, В. Шаламаєв, Б. Ескін та інші”.

Жадної української книжки, жадного українського автора!

СКЛАДАЙТЕ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД!

АМЕРИКАНСЬКІ КОМУНІСТИ ВІДЗНАЧАЮТЬ 100-РІЧЧЯ ЛЕНІНА

Кореспондент московських „Ізвестій”, відвідавши в Нью Йорку на 26-ій Вест вулиці члена Політичного комітету компартії ЗСА Гаймена Лумера, який займається питаннями „політико-освітньої праці”, розповідає дещо про пляни американських комуністів у справі відзначення у 1970 році сторіччя з дня народження спричинника загибелі мільйонів людей, творця рабської імперії СССР і організатора терористичної державної системи.

„Крайовий комітет, — заявив Лумер, — закликає всі низові партійні організації вивчати і популяризувати праці Леніна, активно і творчо застосовувати ленінське насліддя в практиці повсякденного життя. Ленінські матеріали ми будемо друкувати в нашому теоретичному місячнику „Політікел Афферс” протягом цілого року. Підготовляємо серію брошур з витягами із праць Леніна. Програма масових заходів у зв'язку з ювілем включає організацію конференцій і мітингів, симпозіюмів і зборів”.

~~~~~

„ЦЕ ДІСТЬСЯ ЗАРАЗ...”

Про те, як підготовляє Москва „визвольні війни” на континентах Азії і Південної Америки, багато пишеться в світовій пресі. З низьке поданого уривку із широкого репортажу, що його кореспондент московських „Ізвестій” А. Васильєв вислав із „визволених районів” Дофару, видно, що і в тій далекій закутині світу старажаться спекти большевики свою печенью.

„Ви ідете в незнане, Дофар для нас — „терра інкогніта”. Ми знаємо про Дофар куди менше, як про Марс”, — такими словами, пише А. Васильєв, прощався з нами в Москві один із найбільших спеціалістів у справах „третього світу”.

Він зовсім не перебільшував. На Арабському Сході немає місця в більшій мірі захованого від зовнішнього світу, як ця територія, що входить в англійський прокурорат Маскат.

Через два дні після цієї розмови ми постукали в двері стандартного дому на вулиці Маалля в Адені. На дверях вивіска: „Уряд Народного Фронту Визволення окупованої Перської затоки — НФООРЗ”. Цей уряд очолює повстання в Дофарі.

У малому мешканні, заваленому скринями з амуніцією, коцами для несподіваних гостей, пачками летючок та бойових бюллетенів, з пролому в стіні на місці кондиціонера повіяв свіжий вітер. Таляль, голова аденського бюро, кремезний чоловік у традиційній чоловічій спідниці-фута, говорив:

— Не забудьте взяти з собою черевики на гумовій підошві. В Дофарі тепер дощовий сезон. Стежки в горах ховзькі...

Не диво, — пише московський висланець, — що зовнішній світ практично не знає про повстання в горах Дофару. Англійська пропаганда із зрозумілих мірку-

вань його замовчує. Всього лише два роки тому англійці змушені були залишити Південний Емен, найважливіший пункт оборони на Близькому й Середньому Сході. Їхня стратегія тепер зводиться до захисту інтересів величезної нафтової імперії англійського капіталу в Перській затоці...

Отож і Москви, „визволительці” гноблені народів запахло дофарською нафтою.

~~~~~

З ПІДСОВЄТСЬКОГО ГУМОРОУ

НЕЗАКІНЧЕНА ПРОМОВА

На трибуні член фабричного комітету Брязкотун.

— Товариши! Що ми маємо на сьогоднішній день по лінії шефства міста над селом взагалі і зокрема по лінії шефства нашої фабрики над колгоспом „Тільки вперед”? Ми маємо по цій лінії корінні зрушенні, зміцнення зв'язків.

Щоб не бути голосливим, наведу ряд конкретних позитивних прикладів: минулого літа наші фабричні футбольисти провели зустріч з колгоспниками і виграли з рахунком 5 : 0.

І це ще не все, товариші. Крайні правий нашої команди Фед'ко познайомився з молодою, до того ж передовою долякою Килиною. На основі шефства намічається на сьогоднішній день комсомольське весілля.

Шефський корінь розростається, особливо по лінії культурного відпочинку. Під керівництвом фабкому, членом якого я на сьогоднішній день являюсь, у вихідний день організовано виїзд колективу фабрики на село, де під моїм безпосереднім наглядом проведено купання робітників та їх сімей з колгоспниками. Віля ставу без відриву від культурного відпочинку наш боєць розучив з групою підростаючого покоління колгоспу нову пісню „Гарно нам на полях”. А лектор товариш Холосний з патріотичним почуттям прочитав для малосвідомих стариків лекцію „Сон і сновидіння”.

Тепер перейду до головного: керівництво нашої фабрики в урочистій обстановці подарувало колгоспному керівництву п'ять солом'яних капелюхів. Цей незабутній момент зафіксував наш фотограф. Хай підсвітним влітку в голову не пече.

Ось, товариші, що ми маємо на сьогоднішній день.

Але мушу підкреслити — це лише початок нашої плодотворної діяльності по лінії шефства. Ми використаємо всі резерви, доб'ємося нових перемог. Ми...

Ще хотів щось сказати Брязкотун, але його стягли з трибуни.

М. Лазаренко

ВИРІВНЮЙТЕ

ЗАБОРГОВАНІСТЬ

ЗА „ВІСНИК”